

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 20 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. pet-črtni
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred krizo.

Že od katoliškega božiča sem neprestano čujemo in čitamo, da se sedanja vladna kombinacija ne bo dolgo držala, ker ni več niti Pašiču niti Radiću všeč. Politični preroki napovedujejo, da bo nastopila kriza še pred sestankom narodne skupščine ali najkasneje tekom meseca marca. Kaj bi naj nastopilo po krizi, o tem so mnenja razdeljena. Nekateri mislijo, da se bo sestavila nova kombinacija in vladala naprej, drugi, da bomo šli na volitve.

Ni nam do tega, da bi preiskovali, kaj je verjetnejše, ali da pride do nove vlade, ali do razpusta parlamenta. Pač pa je gotovo, da nimajo ne tisti, ki nočejo še na volišče, ne tisti, ki hočejo, nobenega programa za bodočnost. Kajti to vendar ni program, če se hoče nadaljevati dosedanja brezglava politika RR, niti je program, ako hočeta Pašič in Radić v volitvah obdržati ali po možnosti še povečati številčno moč svojih strank.

Sicer je sedanja Pašič-Radićeva koalicija nastopila s programno točko: sporazum! — a vsako politično dete je vedelo, da je ta beseda brez vsebine. Kapitulacije pred centralističnim in bankarsko-kapitalističnim programom srske radikalne stranke vsaj noben Slovenec in Hrvat ne smatra za sporazum. Sedanja vladna koalicija je ravno zaradi tega tako slaba, ker je bila laž, kar so proglasili za program, a drugega programa niso imeli. Za to tudi tako tragično umira: ima dvetretlinsko večino v parlamentu, a je absolutno nesposobna za delo. Kolosalnemu telesu manjka duše, programa!

Radićevi in Pašičevi listi, ki zadnje dni pišejo o možnosti krize, poudarjajo, da se bo vkljub vsemu, kar pride, nadaljevala dosedanja politika sporazuma. To bi bilo fatalno! Politika dosedanjega »sporazuma« se ne sme nadaljevati, ampak ako že hočejo vladinovi zakriti svojo dosedanja neodkritost, potem se naj vsaj poslužujejo izraza, da se mora politika dosedanjega sporazuma razširiti, evolucionirati. Ako ne zasleduje Radić svojih in svojih ožjih prijateljev koristi, potem pač ni treba še drugič kapitulirati. Nihče več ne dvomi v njegovo udanost državi, dinastiji in militarizmu. Zdaj lahko Radić brez strahu razvije svoj federalistični program, ako ga res ni tudi v srcu zatijl, kakor to z glasnim priseganjem njegovi agitatorji zatrjujejo med ozlovoljenim narodom. Pa tudi Srbi nimajo nič od tega, da nas Slovence in Hrvate držijo še par let dalje pod svojo nerodno in nesposobno nadoblastjo. Čim bolj se odlaga sporazum, tem bolj in tem več se nas odljuje. To so naša dobrohotna mišljenja, a odkrite in resnične besede! Tudi za Srbe bo samo dobiček, ako že sedaj sprejmejo program, da je treba dosedanja politiko RR vlade glede sporazuma evolucionirati.

Volitve bi nam dobrodošle iz več razlogov. A obsojamo to, da se hočejo volitve ne iz razlogov, ki pomenijo važen notranjepolitičen program, nego samo in zgolj iz strankarskih ozirov. Naša država bo izhrala na strankarstvu, ako bo šlo tako naprej. Ne razločujemo se prav nič ne od stare ne od mlade Poljske. Mi bi razumeli in odobraval, ako gremo na volitve, da narod lahko svobodno voli, ker so zadnjič radikali in samostojni demokrati nakradli in izsilili mandate, da narod pove svoje mišljenje o centralizmu in avtonomizmu, o neenakosti in neravnopravnosti v vsej državi in upravi itd. A ne razumemo, da bi morali na volitve, ker sedaj hočejo namesto samostojnih demokratov radićevci krasti kroglice in batinati varuhe volivnih skrinjic.

Zelo značilno pa je tole: V tej dobi, odkar se zopet govori o krizi, nihče ne spomni na to, da je sedaj največja briga vsega prebivalstva: njegova velikanska gospodarska beda. Kako jo odstraniti ali vsaj omiliti, za to se ne zmeni ne radićevci, ne radikali, ne demokrat, ne samostojnejši. Prvo in zadnje jim je: moja stranka!

Če res stojimo pred krizo, izgledi v bodočnost zavoljo nje niso mnogo boljši.

Z ZAGREBSKEGA VSEUČILIŠČA.

Zagreb, 22. jan. (Izv.) Na zagrebškem vseučilišču je vladal danes popoln mir in red. Vsa predavanja so se vršila kakor običajno. Praznih je bilo samo nekaj sob na filozofski fakulteti, kjer so reducirali nekaj profesorjev. Proforska mesta so razpisana na novo in bodo imeli pravico vložiti za ta mesta prošnje tudi profesorji, ki so bili sedaj upokojeni.

Zagreb, 22. jan. (Izv.) Nocoj je umrl dr. Milivoj Maurovič, profesor na juridični fakulteti tukajšnjega vseučilišča.

V Belgradu se pripravlja izpremembra.

Belgrad, 22. jan. (Izv.) Kakor poročajo, so neresnične vesti, ki jih je Radić priobčil v svojem »Domu«, da bo kralj prisostvoval proslavi sv. Save v Zagrebu. Po mnenju političnih krogov je položaj že tako resen, da kralj ne bo mogel zapustiti Belgrada.

Da je položaj res zelo težaven se vidi iz tega, da je Pašič nujno poklican v Belgrad. Po poročilih iz predsedništva vlade se bo vrnil predsednik okrog 24. januarja. V Belgrad je prispel tudi radikalni prvak Aca Stanojević. Tekom dneva je imel dolgo konferenco z Ljubo Jovanovićem.

Iz vsega tega se vidi, da se bo razplet krize vršil hitreje, kakor se je prvotno mi-

slilo. O tem piše vse belgrajsko časopisje ter poroča o živahnih zakulisnih akcijah, ki so naperjene proti Radiću in radićevcem.

Nek list priobčuje med drugim tudi izjavo uglednega radikalnega prvaka, ki je rekel: »V vladi ne gre vse dobro, niti med radikali samimi, niti med radikali in radićevci. To stanje moramo trpeti toliko časa, dokler ne bo sprejet proračun. Ko bo pa proračun sprejet, bomo imeli svobodne roke 18 mesecev kakor določa ustava. Gotovo je, da je volivni mandat za nas sigurna stvar. Na volitve bomo šli brez radićevcev, saj smo v parlamentu največja skupina.«

Proračun železniškega ministrstva.

PRORAČUN JE POPOLNOMA CENTRALIZIRAN. — V SLOVENIJI SE BO GRADILA SAMO PROGA ROGATEC—KRAPINA. — CELA VRSTA NOVIH PROG V SRBIJI. — KJE JE OSTALA PUCLJEVA ŽELEZNICA?

Belgrad, 22. jan. (Izv.) Proračun železniškega ministrstva, ki je bil danes v razpravi, znaša skupno 3.142.000.000 Din. Povišal se je torej za 784.214.797 Din. Minister je v svojem eksponatu dejal, da je proračun po prvotnih zahtevah znašal 5 milijard. Morali so ga pa skrajšati na sedanjo vsoto.

Značilno je, da je ta proračun tako glede uradništva kakor glede materiala popolnoma centraliziran. Ni mogoče dobiti nobenega pregleda o stanju posameznih ravnateljstev. Črta so se nekatera mesta, ki niso zasedena. Pri materialnih izdatkih so se znižale take postavke, ki so bile določene za izdatke, določene po zakonu. Minister je podal obširen eksponat, ki pa prometne politike ni pojasnil. Zvedeli smo samo to, koliko za promet uporabnih vagonov in lokomotiv imamo, koliko je nerabnih in koliko tega materiala je ministrstvo dobilo na račun reparacij. Minister je dejal, da se deli njegov proračun na tri dele, na proračun za rečno plovbo, za železnice in pomorstvo. Za gradnjo železnic je določenih 89 milijonov. Za dograditev prog 188 milijonov, za nove proge je 68 milijonov. Iz te vsote se bo porabilo za progo Kragujevac—Kraljevo 11 milijonov, Rogatec—Krapina 6 milijonov, Unac—Priboj 4 milijone, Prokuplje—Priština 16 milijonov, ostalo za nekatere druge proge,

ki se vse nahajajo v Srbiji. Skupno število lokomotiv je 2005, od teh je za promet sposobnih 1179. Vagonov imamo 48.472, v prometu jih je pa 31.556. Za ozkotirne železnice imamo: vagonov skupno 8134, v prometu 6423; lokomotiv 510, v prometu 359.

Na račun reparacij smo dobili 582 km tračnic. Minister je trdil, da je sedanja služba komplicirana in da namerava radi tega sprejeti v finančni zakon pooblastila za reorganizacijo celokupne prometne službe. Po tej reorganizaciji naj bi bila oblastna ravnateljstva eksekutivne enote, drugo delo pa osredotočeno pri glavnem ravnateljstvu.

Zastopnik vladne večine je predlagal razne redukcije v skupnem znesku 130.906.061 Din in sicer se reducira v ministrstvu 512.450, v ravnateljstvu za graditev novih železnic Din 1.349.000, v upravi avtomobilskega prometa Din 532.231, v upravi za eksploatacijo gozdov in impregniranega lesa 704.000 Din, pri ravnateljstvu za rečno plovbo 1.260.000 Din, v upravi državnih železnic 113.842.911 Din, v upravi državnih delavnic 7.975.000 Din, v ravnateljstvu za morsko plovbo 30.000 Din.

K debati se je prvi oglašil zemljoradnik Vujić. Po njegovem govoru je bila seja prekinjena.

Za pravice Slovenije v železniški upravi.

DR. KULOVEC ZAHTEVA ZVEZO SLOVENIJE Z MORJEM. — ZA IZVEDBO ŽELEZNIŠKEGA PROGRAMA NA SLOVENSKEM OZEMLJU. — ZA SMOTRENO TARIFNO POLITIKO.

V popoldanski seji je demokrat Sečurov poudaril, da ministrstvo ne upošteva našega gospodarstva in da mirno nadaljuje s svojo tarifno politiko preko vseh pritožb gospodarskih krogov. Ugotovil je, da je stanje železnice slabo in bo še slabše, ko bodo prenehale reparacije.

Dr. Kulovec proti centralizaciji.

Dr. Fr. Kulovec je kritiziral tehnično sestavo proračuna, ki je v vseh panogah centraliziran. S tem se onemogoča pregled stanja uradništva pri posameznih ravnateljstvih in pregled poslovanja. Izjavlja, da ni v eksponatu nobenega načrta o železniški politiki in nobenih načel, po katerih se bo gradila železniška mreža. Ne ve se, ali vodijo ministrstvo pri tem gospodarski ali strateški razlogi, ali samo zahteve nekaterih poslancev. Slovenci bi radi vedeli, ali sploh misli na izpolnitev naše železniške mreže, posebno prog, ki bi nas vezale z morjem. Poslanec opozarja na tozadevne resolucije zadnjega shoda v Novem mestu in navaja tudi drugi načrt Kočevje—Reka. Zahteva, da bi se čimprej pristopilo k pripravljalnim delom za zgraditev prog: Št. Janž—Sevnica, Straža—Dvor—Dobropolje, Novo mesto—Krško—Brežice, Črnomelj—Ogulin. Govori tudi o drugih železniških zvezah in utemeljuje železniški program Slovenije v gospodarskem in strateškem pogledu.

Vicinalne železnice

si je država kratkoma prisvojila, ne da bi jih plačala. Poslanec zahteva, da se to vprašanje vendar enkrat ugodno reši. Poslanec misli, da bi bilo najprimerneje, da bi se vicinalne železnice izročile v upravo posebnemu odboru.

Govori o železniški tarifni politiki. Ugotavlja, da so sedanje tarife v škodo našega

gospodarstva in železniške uprave same. Četudi je ministrstvo splošno znižalo železniške tarife, se vendar morajo tarife za nekatere produkte še znatno znižati, zlasti za mleko, predelan les, moko, žito in živino. Za posamezne predmete je treba uvesti sistem refakcije. Glede tarifnega odbora izjavlja, da kmetijstvo in zadružništvo nima zadostnega zastopstva. Kritizira odbor železniškega ministrstva, ki nima zadosti strokovnjakov. Govori

o vzdrževanju prog in uradništva

ter preide na nabavo premoga in vprašanje premij. Navaja statistične podatke, kako druge države tako glede tehnike, kakor glede materiala in oseb napredujejo. Reagira na opazke ministra, da hoče vzeti ravnateljstvom samo razne nabave in iniciativo kolikor je še imajo. Protestira proti še hujši centralizaciji, ker bi bila v veliko škodo trgovstva in obrtništva. Kritizira nabave po licitacijah v tem ministrstvu, navaja zgled, kako so propadle slovenske trditve, čeprav so bile njihove ponudbe najcenejše in pravočasno vložene.

Za pravice železničarjev.

Poslanec zahteva, da se star železniški material spravi z naših prog, da se plačajo zemljišča, ki jih je uprava odvzela kmetom. V ta namen se nahaja v proračunu vsota, s katero ne bo mogoče poravnati niti desetine obveznosti. Obširno se bavi s stanovanjskim vprašanjem železničarjev. Ugotavlja, da uprava drž. železnic v tem pogledu ni ničesar storila. Za časa Davidovičeve vlade so se že kupovala zemljišča in pripravljale vsote za podporo železničarski gradbeni zadruzi. Dokler je bila Južna železnica v zasebni upravi, je postavljala stanovanjske hiše, odkar pa je prešla v državno upravo, je to prenehala. Protestira, da v ta namen niso postavljeni v proračun nikaki krediti. Poudar-

ja, da se država mora zavedati socialnih dolžnosti napram svojim nameščencem.

Davidovičev demokrat Kumanudl pravi, da se grade nove proge brez vsakega načrta. Posebej razpravlja o Brodarskem sindikatu in reparacijah.

Dr. Zanič se je zavzel za podpiranje našega pomorstva. Zahteval je, da bi vlada bolj gledala na pristanišča v Bakru, Splitu, Dubrovniku in Kotoru.

Rečna plovba v državni upravi nazaduje.

DRŽAVA NE IZPOLNI SVOJIH OBVEZNOSTI NAPRAM LASTNIKOM PRIVATNIH ŽELEZNIC. — UPOKOJENCI MORAJO TOŽITI ŽELEZNIŠKO UPRAVO, DA PRIDEJO DO SVOJEGA DENARJA.

Nato je govoril poslanec Jugoslov. kluba Vladimir Pušenjak in izjavil: Proračun železniškega ministrstva se od leta do leta povečuje radi velikih investicij, ki pa ne spadajo v redni proračun. Povsod na svetu se grade železnice iz posebnih sredstev, notranjega ali zunanega posojila. Proračun bi se še znatno povečal, ako bi vseboval kredite za izplačilo letnih dolgov, za popravilo vagonov, lokomotiv, s čimer se vedno odlašja. Proračun se je povečal za 134 milijonov radi proračuna rečne plovbe, katero je država prevzela v svoje roke. Cisto nepotrebno je bilo poddržavljanje rečne plovbe, ker vse države streme za desetatizacijo (razdržavljanje gospodarskih ustanov). Proračun prvega leta poddržavljene rečne plovbe ne izkazuje niti enega miliona dobička, dočim je bilo prejšnje leto 22 milijonov čistega.

Skrajni čas je tudi, da se izvrši revizija železniških tarifov. Treba je izvesti razvrstitev z ozirom na kakovost blaga v našem gospodarstvu in sorazmerno razvrstiti tarife po oddaljenosti ali uvesti tarifne cone. Treba je skrbeti za ugodne zveze z morjem. Znižati je treba tarife za blago in osebni promet. Naša tarifna politika je slaba radi tega, ker ni dovolj sposobnega uradništva v ministrstvu.

Postopanje napram vicinalnim železnicam ne služi v čast naši državi. Država jim dolguje ogromne svote. Državna uprava se ne briga za nujne poprave, vsled česar je nevarnost, da se bo vsled zanikarnosti državne uprave, promet ustavil. Državni dolg tem železnicam znaša na obrestih in amortizaciji nad 9 milijonov. Vse prošnje in vloge, da bi vlada izpolnila obveznosti, ne pomagajo nič. Za primer navaja železnice Ljubljana—Vrhnika, Kranj—Trzin, Grobeljno—Logatec, Ljutomer—Radgona, Poljčane—Konjice, Slov. Bistrica postaja—Slov. Bistrica mesto. Sedež družbe železnice Grobeljno—Logatec je še vedno v inozemstvu. Ministrstvo še ni rešilo vprašanje emisije 7000 novih delnic, s čimer bi mi dobili dominanten položaj v družbi, ki je lastnica železnice.

Obupen je položaj železniških upokojujencev vseh vrst: starih kronskih upokojujencev, miloščinarjev, nezgodnih rentnikov ter njih vdov. Njihove pokojnine ne odgovarjajo predvojnimi pokojninam. Nezgodni rentniki, ki so dobivali pred vojno 210 K mesečne pokojnine, s čimer so prilično živeli, dobe sedaj 652 Din, kar pomeni petino pripadajoče jim pokojnine. Najbolj zanimivo je, da so železničarji v zlatih kronah znatno prispevali v pokojninski sklad, sedaj pa nihče ne ve, kje je ta sklad, v kakem namene se uporablja. Vrh vsega so se 1. januarja 1926. upokojenim delavcem, upokojenim miloščinarjem, nezgodnim rentnikom odvzele železniške legitimacije. Vse prošnje, sklicevanje na rimski pakt, spomenica organizacij upokojujencev 5. oktobra 1925. so romale na ministrstvo brez uspeha. Organizacija železniških upokojujencev je 3. januarja v Mariboru, 10. januarja pa v Ljubljani sklenila, da bo v obrambo svojih pravic glede v pokojninski sklad vplačanih prispevkov nastopila sodno pot. To pot je diktila strašna beda, želja po ohranitvi življenja sebe in družine.

Gospodarski krogi so opetovano razpravljali o zboljšanju železniškega prometa, posebno so zahtevali, da se posveti več pozornosti popravilu voznega parka, da se omogoči lažja in izdatnejša oskrba železniških del z materialom. Naša država premalo podpira parobrodarstvo na Jadranu. Ravnateljstvo za rečno plovbo in brodarstvo ne pospešuje prometa na plovnih rekah, temveč ga ovira. O tem vedo naši splavarji mnogo povedati. Minister naj skrbi za to, da se bo premog dobavljal iz državnih rudnikov, ki se nahajajo v težki kri-

zi. Odločno pobija vse poskuse raznih vodilnih krogov, da se iz sebičnih razlogov daje prednost premogu iz zasebnih rudnikov.

Nato je govoril demokrat Agatano-
vič. Za njim pa sam demokrat Popović.
Po govorih teh poslancev je minister odgo-
varjal predgovornikom. Večina je sprejela
proračun s predloženimi redukcijami. Ob
10 zvečer je predsednik seje zaključil in od-
redil prihodnjo za jutri ob 10 dopoldne. Na
dnevnom redu je ministrstvo za trgovino. V
nedeljo pa pride na vrsto ministrstvo za
prosveto.

KRALJ NE PRIDE V ZAGREB.

Zagreb, 22. januarja. (Izv.) Vprašanje kra-
ljevega prihoda v Zagreb je zopet stopilo na
dnevni red vsled dogodkov na univerzi. Jav-
ljajo, da bo kralja na akademskem plesu za-
stopal princ Pavle in princezinja Olga, tako
da je zaenkrat kraljev prihod v Zagreb zopet
odložen.

VRNITEV KRALJICE MARIJE.

Belgrad, 22. jan. (Izv.) Kraljica Marija se
je nocoj vrnila iz Bukarešte.

SPOR MED ZAGREBSKIMI RADIKALI.

Zagreb, 22. januarja. (Izv.) Spori med za-
grebskimi radikali zavzemajo vedno večji raz-
mah. Velik del je nezadovoljen s sedanjim
ustrojem organizacije in predsednikom Trboje-
vičem. Kot kandidat te skupine nastopa bivši
ban Mihalović. Na eni kakor na drugi strani
je velika agitacija za prihodnje volitve od-
bora.

PREPOVEDANA IN DOVOLJENA IGRAL- NICA.

Zagreb, 22. januarja. (Izv.) Minister Ma-
ksimović je prepovedal igralnico v hotelu
»Esplanade«. Značilno je, da je obenem do-
volil drugo igralnico, otvoreno v hotelu
»Royal«.

NAZADOVANJE HSS.

Zagreb, 22. jan. (Izv.) Po naročilu Stjepa-
na Radića so njegovi poslanci na mnogih kra-
jih priredili zborovanja HSS. Vendar so se
vsi sestanki obnesli zelo slabo. Udeležba je
bila povsod zelo majhna in niso zborovalci
nikjer pokazali posebnega interesa za politiko
radičevcev. Na mnogih krajih pa so bili ljudje
tako nezadovoljni s prihodom poslancev, da
so jim zborovanje naravnost onemogočili. V
strankinem vodstvu se sedaj mnogo bavijo z
vprašanjem, kako zadržati rapidno nazadova-
nje stranke v vseh okrajih.

NOVI ŠVEDSKI POSLANIK V BELGRADU.

Belgrad, 22. jan. (zv.) Kralj je danes spre-
jel v svečani avdienci novega švedskega posla-
nika Jonas Magnusa baron Alstorna, ki mu je
pri tej priliki izročil akreditivna pisma. Pos-
lanik bo stalno prebival v Bukarešti in bo
obenem izvrševal dolžnosti poslanika na na-
šem dvoru.

ALI SMO RES ZASLEPLJENI?

Belgrad, 22. jan. (Izv.) Današnje »Novo-
sti«: so bile zopet zaplajene in sicer radi te-
ga, ker so poročale o zaprtih komunistih. Kar
tiče zaprtih komunistov se zatiruje, da so are-
tacije v zvezi z bližnjo konferenco male an-
tante in naj bi pokazale drugim državam, da
naša politika še ne gre v smeri priznanja so-
vjetske Rusije, marveč da vlada zasleduje sta-
re tendence. Govori se, da je romunska vlada
v tem oziru storila prijateljske korake.

Za balkanski pakt.

Atene, 21. jan. (Izv.) Korak jugoslovan-
skega poslanika Gavrilovića pri grški vladi za
pričetek pogajanj med kralji. SHS in Grčijo je
ostal brez odziva. Ker hočejo zapadne sile, da
balkanske države sklenejo garancijsko pogod-
bo podobno oni v Locarnu, sta francoski od-
pravnik poslov in angleški poslanik izjavila,
da njuni vladi z vso živahnostjo zasledujeta
potek priprav in želita, da se s poravnavo
spornih točk med kraljevino SHS in Grčijo
pripravi ugodna podlaga za pristop k pogaja-
njem o pogodbi. Angleški poslanik je danes
tozadevno ponovno konferiral z ministrskim
predsednikom Pangalosom.

Rim, 22. jan. (Izv.) »Messaggero« poroča,
da mora Italija z ozirom na balkanski garan-
cijski pakt, katerega snujeta Anglija in Fran-
cija, posvetiti temu vprašanju vso pozornost.

Bratianu pripravlja svoj padec.

Bukarešta, 21. jan. (Izv.) Na seji ministr-
skega sveta je ministrski predsednik Bratianu
poročal kolegom o svoji avdienci pri kralju.
Bratianu je z ozirom na težaven notranjepoli-
tični položaj predlagal podaljšanje funkcijske
dobe sedanje skupščine in s tem podaljšanje
življenja sedanje vlade. Kralj je ta predlog
odbil z motivacijo, da predlog ravno z ozirom
na nevaren položaj ni umesten. Bratianu je
zato izjavil, da bosta on in njegova stranka
najbrže prisiljena opustiti sodelovanje v vladi
in bi bilo zato potrebno, da se čimprej raz-
pišejo nove volitve. Naravnost senzacija je
vzbudila vest, da je ministrski svet sklenil ta-
koj predložiti skupščini novi volivni red, dasi
je bil ta zakon zadnji v programu sedanje vla-
de. Kakor hitro bi bil novi volivni red sprejet,
mora Bratianova vlada demisionirati. Širijo se
že kombinacije o novi vladi. Po eni verziji naj
bi sestavila novo vlado kmetijska stranka in
Bratianu pozvala k sodelovanju. Stranka ge-
nerala Avarescu hoče pa tudi sestaviti vlado s

kmetijsko stranko in nacionalno Jorgas-ovo sku-
pino.

Bukarešta, 21. jan. (Izv.) Včerajšnja seja
narodne skupščine se je pričela s čitanjem
protesta Jorgas-ove narodne stranke proti ča-
sopisni cenzuri. Vlada je namreč vse časopise
podvrгла strogi cenzuri in ustanovila v Temeš-
varu posebno vojaško cenzuro za inozemsko
časopisje. Samo cenzurirani inozemski listi
smejo v deželo. Ta vojaška cenzura je že pre-
povedala za nedoločen čas »Berliner Tagblatt«,
češ da piše proti interesom romunske dina-
stije.

KARDINAL MERCIER TEŽKO BOLAN.

Bruselj, 22. jan. (Izv.) Kardinal Mercier je
težko obolel. Njegovo stanje je zelo nevarno.

NOVA STRANKA V FRANCIJI.

Pariz, 22. jan. (Izv.) Te dni so na javnem
zborovanju ustanovili novo stranko, ki je za
notranjo politiko prevzela program desničar-
skih strank. V zunanji politiki pa hoče pobi-
jati predvsem šovinizem, ki ga proti svojim
sosedom poudarjajo francoske desničarske
stranke. Stranka nosi ime »Nova smer« in jo
vodi Robert Faber-Lace.

SPORAZUM MED SOVJETSKO UNIJO IN ŠVICO.

Priprave za razorožitveno konferenco.

Zeneva, 22. jan. (Izv.) Dasi švicarska
zvezna vlada demantira vesti, da se Švica in
Sovjetska Unija pogajata za ukinitvev sedanje-
ga bojkota, ki je nastal po umoru Vorovskija
v Zenevi in upostavitvev prejšnjega stanja, ven-
dar se dejansko švicarski zastopniki v Berlinu
tozadevno dogovarjajo s sovjetskimi poslani-
štvom. Francoska vlada bo posredovala, da se
reši spor, ki je nastal z Vorovskijevo afero.
Rakovski je že prejel tozadevne predloge švi-
carske zvezne vlade in odpotuje v Moskvo, da
jih osebno predloži in poroča. Vsekako bo
vsled teh pogajanj prva pripravljalna razoro-
žitvena konferenca preločena. Termin bo naj-
brže določen na sestanku Chamberlaina z Bri-
andom.

Beležke

△ Višek politične pokvarjenosti. Pucelj je
član proračunskega odbora in še ni odprl ust,
odkar se v njem dan za dnem zapostavljajo
slovenski davkoplačevalci. Demokratska po-
slanca dr. Pivko in dr. Žerjav pa se niti ne
upata prikazati v proračunskem odboru, da
bi po svoji dolžnosti zastopala slovenske inte-
rese. Vkljub temu pa imajo »Kmetijski list«,
»Domovina«, »Jutro« itd. drzno čelo, da na-
padajo naše zastopnike v proračunskem odbo-
ru, ki neumorno dan za dnem opozarjajo
vladno večino na krivice, ki se gode Slove-
nem, in zahtevajo remediure. Znak velike po-
litične pokvarjenosti pa je, da čitatelji takih
listov voljno in mirno prenašajo tako moralo
svojih glasil. Poroča se nam k tej zadevi, da
imajo samostojni demokrati dve mesti v fi-
nančnem odseku, a da je skoro redno samo
en član navzoč, drugi prihaja le slučajno od
časa do časa, nikdar pa ni dr. Žerjava ali dr.
Pivka, da bi odprl usta za svoje volivce. Tako
malo se brigajo liberalci za svoje volivce v
opoziciji, kaj še le, kadar so v vladi obenem
z drugimi strankami! Zato pa imamo tako vi-
soke davke, katere mnogi naši domači davčni
uradniki pod vodstvom demokratskega finanč-
nega delegata še vrhuteja na podlagi najstrož-
jih interpretacij iztirjujejo od našega ljudstva.

△ Demokratska tigr, kje sta? Iz uradni-
ških krogov nam pišejo: Dočim »samostojni
tigr« vsaj v Belgradu sladko počiva in mirno
gleda kaj se v proračunu dela s Slovenijo, pa
sta se oba »demokratska tigr« plašljivo uma-
knila pred radikalnim in radičevskim levom.
Demokratska stranka se posebno napram
uradnikom rada baha, da je uradniška stran-
ka par excellence. Sedaj je pri proračunski
debatli bilo reduciranih na tisoče uradnikov in
slug, med njimi tudi mnogo slovenskih mest,
a reducirano ni bilo nobeno generalsko me-
sto, pač pa — hvala g. Pucelju! — pred mese-
cem imenovanih 63 novih generalov. Črnogor-
ski Plamenac, ki je bil prej v službi drugih
držav, je bil preko noči povišan za ministra
in zopet preko noči upokojen z ministrsko
pokojnino. Naši slugi in uradniki pa, ki so
ves čas vestno in pošteno služili narodu in
državi, so reducirani na cesto za glad. Zaman
vpijejo staroupokojenci, zaman zahtevamo raz-
liko, zaman naštevamo mnogoštevilna zapo-
stavljanja. Demokratska tigr sta se skrila, ne
čujeta nas! Demokratska tigr, kje sta? Morda
pri svojem pristašu finančnem delegatu dr.
Šavniku, da si ogledujeta njegov davčni višek?

△ Kmet misli z lastno glavo! To ima Pu-
celj »Kmetijski list« napisano vrh tiste strani,
na kateri podaja kmetu to-le debelo: Radič
je bil prvi minister, ki se je upal povedati,
da so stroški za naše oboroževanje preveliki
in da je treba skleniti take pogodbe z našimi
sosedmi, da bo mogoče proračuna za vojaštvo
zmanjšati. Tako ni nikdar govoril kot mini-
ster dr. Korošec... » To torej piše glasil g.
Pucelja, pojoč slavo g. Radiču, da je vstopil v
vlado g. Pašića. Reči moramo, marsikateri
debele se je že iznebil »Kmetijski list«, ampak
take še nikoli kot tu. To si drzne zapisati o
tistem g. Radiču, pod čegar vlado se je zvi-
šal državni proračun ne samo za milijone
ampak kar za cele milijarde in to predvsem
za zvišanje vojaških kreditov, za oboroževa-
nje. Tu se res vse meha. To se pravi iz na-
šega kmeta naravnost norca briti! Hvala

Božu, da naš slovenski kmet res zna misliti
z lastno glavo, in da bo tudi pri tej pred-
pustni šali, ki so jo dovoljuje z njim težko
izkušenim siromakom »Kmetijski list«, dobro
misli z lastno glavo. Tako dobro, da bo gosp.
Pucelja od tega še hudo bolela glava.

△ Pregrupacija SDS. Za volitve v mestni
odbor NRS v Ljubljani vlada veliko zanimanje
zlasti s strani gotovih gospodov, ki so bili za
časa volitev Narodnega bloka v tesnih stikih
z gospodo iz SDS ter njih najboljši priganjači

za kandidata Narodnega bloka. Kot čujemo,
hočejo ti gospodje na vsak način potisniti sku-
pino dr. Ravniharja v stran, polastiti se polom
svojih najetih ljudi mestnega odbora in v do-
govoru z g. dr. Pucem in drugimi na široko
odpreti vrata SDS-arjem v radikalno stranko.
Morda bi nam o tem lahko kaj več povedali
bivši radikali gg. dr. Niko Zupanič, dr. Lukač,
prof. Pressl et consortes. Da vodi vso to ak-
cijo dr. Žerjav, nam menda ni treba posebej
poudarjati.

Volitve v Delavsko zbornico.

Delavci! Volivci!

NE POŠILJAJTE NICESAR

Glavnemu volivnemu odboru v Ljubljani!
Zlasti NE pošiljajte na ta odbor NOBENE

GLASOVNICE!

Vse glasovnice, ki pridejo na Glavni volivni
odbor pred 2. februarjem so neveljavne.
Držite se naših navodil in pošiljajte vse, kar
tiče volitev v Delavsko zbornico, zlasti vse
glasovalne kuverte na Volivni odbor Jugoslo-
vanske strokovne zveze v Ljubljani, Jugoslo-
vanska tiskarna.

Opozorila.

Zadnji dan za dviganje glasovnic in kuvert
je sredo 27. januarja. Kdor še ni šel po ku-
verto, naj pohiti! Ne odlašati!

V nedeljo 24. januarja se dobivajo kuverte
in glasovnice dopoldne in popoldne. Tudi zve-
čer do osmih.

Vzemite s seboj, ko greste po kuverto in
glasovnico, kako izkazuje: krstni list, domo-
vinski list, delavski ali poselski knjižico itd.

Kdor je oddaljen nad 5 km od posloval-
nice dobi kuverto in glasovnico v obrat.

Ne trgajte od kuverte oddajnega lista! —
Nanj se samo podpisite in ga pustite pritrje-
nega na kuverti.

Kaj denete v kuverto? Uradno glasovnico
in naš glasovalni listek. To dveje in nič dru-
gega. Prazni beli list vrzite proč!

Komu oddaste kuverto? Oddajte jo samo
prav zanesljivemu našemu človeku, ki ga do-
bro poznate. Če daste drugemu, boste ogo-
ljfani.

Ne pošiljajte nobenih kuvert po pošti glav-
nemu (uradnemu) volivnemu odboru. Vse ku-
verte, v katerih je uradna »glasovnica« in naš
glasovalni listek, pošljite skupaj pod posebnim
ovitkom na naslov: Tajništvo Slovenske
ljudske stranke, Jugoslovanska tiskarna, Ljub-
ljana. — Na Stajerskem jih pošljite na naslov:
Tajništvo Slovenske ljudske stranke, Maribor,
Aleksandrova cesta.

Pošljite kuverte na te naslove brž po 27.
januarju, kakor hitro jih imate zbrane. Ne
odlašajte!

Pripominjamo še to: Če bi kdo sam po-
slal glavnemu uradnemu volivnemu odboru
kuverto, kar odsvetujemo, bi tega ne smel
storiti pred 2. februarjem in ne po 7. febru-
arju. Vse to bi bilo neveljavno. Kakor pa re-
čeno, pošiljajte vse kuverte in glasovnice na-
šim tajništvom pod posebnim ovitkom. Le tako
se obvarujemo sleparij.

Varujte se sleparjev! Socialisti in demo-
kratje hočejo z zvijačami doseči čim več uspe-
hov. Ponujajo našim svoje glasovalne listke,
odvzemajo uradne glasovnice in kuverte, la-
žejo na vse mogoče načine, da bi ljudi presle-
parili. Zato pa treba od naše strani vse paz-
ljivosti!

Kakšen je naš glasovalni listek? Glasoval-
ni listek, ki mora v vsako kuverto, se glasi:
»Glasujem za listo krščanske socialnega dela-
stva, katere nositelj je Franc Terseglav, ured-
nik v Ljubljani in katero je predložila Jugo-
slovanska strokovna zveza v Ljubljani.« Taki
listki so natisnjeni. Če bi ga kdo ne dobil, naj
to besedilo sam napiše na beli prazni listek.

Zadnji dnevi teko. Storitve vse za mogočen
uspeh krščanskega delavstva!

PAZITE NA NEDVIGNJENE KUVERTE!

Zaupniki v nekaterih obratih so prejeli
kuverte z glasovnicami tudi za one delavce, ki
so bili še 5. decembra 1925 v obratu zaposle-
ni, pa so sedaj brezposelni ali so odpotovali
drugam. Naši zaupniki naj si od vseh takih,
ki bi mogoče svojih glasovnic ne prejeli, pre-
pišejo iz volivnega imenika ime in priimek
ter tekočo številko in stran volivnega imeni-
ka. Taki sezname naj se pošljejo tajništvu Ju-
goslovanske strokovne zveze, Stari trg 2, v
Ljubljani, vsaj od 2. februarja t. l. Isto velja
tudi za vse one volivce in volivke, ki bi mo-
rali svoje glasovnice dvigniti sami pri belni-
ški blagajni, pa morebiti to iz tega ali onega
vzroka ne bodo storili. Nevarnost je, da se
bodo take nedvignjene glasovnice oddale za
naše nasprotnike, kar moramo ugotoviti pri
sistruinju, oz. pri sprejemanju kuvert glav.
vol. odbora.

KAJ PA TO POMENI?

Včeraj dopoldne je šef tvrdke za pletenje
nogavic Franzl & sin na Privozu ob 11 pri-
nesel 20 tam zaposlenim delavkam za volitve
v Del. zbornico prazne kuverte brez listkov
v svrhu podpisa z naročilom, da jih bo čez
1 uro pobral, kar je tudi res storil, namesto,
da bi izročil glasovnice s kuvertami delav-
kam. Vprašan, zakaj jih ne izročil, je izjavil:

»Te bom že jaz spravil, da jih ne bo nobena
raztrgala ali sežgala. Jih bom že sam oddal«

ZLORABA.

K ugotovitvam od torka in srede pod tem
naslovom nam naknadno poročajo iz Kamni-
ka: Vabila za socialdemokratski shod volivcev
Delavske zbornice v Domžalah niso bila raz-
poslana po pošti, nego jih je raznesel name-
ščenec tukajšnje (kamniške) ekspoziture
okrožnega urada Vindišman v zaprtih
uradnih kuvertah osebno med uradnimi ura-
mi, da so vsi mislili, da jih vabi okrožni urad-
nik, ker je pa to prišlo na dan, bi se prizadeli radi
izmuzniti s tem, da valijo krivdo na bivšega
upravitelja tukajšnje ekspoziture Jugovca,
ki je baje že izjavil, da prevzame vso odgo-
vornost. Če je to res, treba poudariti, da g.
Jugovec ni imun. On zavzema, odkar ni več
upravitelj tukajšnje ekspoziture, mesto višja-
ga kontrolorja pri uradu v Ljubljani in je to-
rej pri glavnem štabu. Stanuje pa še vedno
v Kamniku in se vozi vsak dan sem. Če je
res, kar trdijo, da je on naročil sedanjemu
upravitelju Justinu, da izpiše iz uradnega
imenika pri ekspozituri volivce iz Domžal,
Vindišmanu pa dal vabila socialdemokratske
stranke in mu ukazal, da jih kuvertira in
raznese, da bi delavci mislili, da so uradno
vabljeni, bi bilo to popolnoma nedopustno.
Ta načrt, naj ga je zasnoval kdorkoli, se je
izjalovil. Justin in Vindišman sta prišla v
škrince. Izvršila sta sicer po vsej priliki na-
ročilo višjega, to ju pa ne razbremeni, ker
jima morajo biti predpisi, ki kaj takega ne
dovoljujejo, znani. Časopisi so pa že tudi to-
liko pisali o zlorabah socialnih demokratov,
da bi že iz tega razloga morala odkloniti iz-
vršitev takega naročila. Krivi so v tem slu-
čaju vsi. Če bo temu sledila zaslužena kazen,
se naj zahvalijo onim, ki so jim ali službeno
ali neslužbeno dali taka navodila. Ta slučaj
bodi svarilen zgled vsem ostalim uradnikom
okrožnega urada.

ZAKAJ SE NE DOSTAVLJAJO VSEM GLA- SOVNICE?

Protestirali smo že proti temu, da ne do-
stavijo kontrolorji v nekatere kraje glasovnic
in kuvert vsem, dasi pridejo v kraj in v obrat.
Tako poročajo zopet iz St. Vida, da nista do-
bila glasovnice Kregar Franc in Mrak Valen-
tin, dasi so v teh obratih drugi dobili. Ali
bosta spet tu dva delavca oropana volivne
pravice? In kje so stotine drugih, ki ne dobe
dasi jim gre volivna pravica in so v volivnih
imenikih? — Res silni prijatelji delavstva so
ti socialisti!

KDO IMA PREJETI V OBRATU GLASOV- NICE?

Po navodilih glavnega volivnega odbora
ima kontrolor v obratih, kjer ni voljenih za-
upnikov, izročiti kuverte in glasovnice prvim
trem delavcem ali delavkam. Iz tovarne »Sto-
rac« v St. Vidu nam poročajo, da se tam to
ni zgodilo. Prvi trije so bili prezrti. Prejel jih
je uradnik Lozar, pristaša samostojne demo-
katske stranke, ki jih je potem skupaj z
uradnikom Polenskam delil. Razume se, da
sta tako od mladostnih deklet z lahkovit izva-
bila s svojo avtoriteto mnogo glasovnic in ku-
vert. Ali gospodje demokratje in sodrugi že
očito igrajo skupno igro proti krščanskemu
delavstvu?

KAM JE SEL DENAR?

Znano nam je, da je upravni odbor De-
lavske zbornice volilal v proračunu za l. 1926
ogromen znesek za volitve. Ne za strankarsko
agitacijo, ampak za uradne tiskovine in sploh
za uradno delo pri volitvah. Med sodrugi pa
se javno govori, da je dovoljen kredit že se-
daj, ko je še daleč do konca volitev, preko-
račen za več nego četrtilijona kron! Čudno
bi ne bilo, ker se mnogi po pravici vprašu-
jejo, odkod imajo socialdemokratji zadnji čas
toliko denarja, ko je vendar znano, da so
socialdemokratske kase vedno suhe. Bo treba
temeljito pregledati volivne račune, zlasti ne-
ke račune za tiskovine. Ni pisal zastojni
lec Bernotove kandidatne liste v »Napreju«,
da delajo v Delavski zbornici z denarjem ka-
kor otroci s pečkami.

MESTNA ELEKTRARNA.

Glasovnice so bile dostavljene. Govori se
pa, da jih ne mislijo izročiti delavcem. Opo-
zarjamo, da bomo pazili in na merodajnem
mestu poskrbeli za red! Delavstvu njegove
pravice!

»ZMAGO«

Imenuje »Delavska politika« nasilja po raz-
nih obratih. Strahujejo mlajše delavce, žen-
ske, trzajo glasovnice iz rok, izrabljajo urad-
no oblast — potem pa to proglašajo za —
zmago. Kakor da bi bili v vojni, kjer zmaga
sila in ne pravica! Toda ne pozabimo, da se

Dnevne novice

Poljub.
(Pikanterija.)

Z nedavnega Radičevega shoda v Subotici poročajo tudi tole resnično zgodbo:

Kakor že ima g. Stjepan Radić navado, poljubovati se s svojimi najbližjimi pristaši, zbranimi okoli govorniške tribune, je to naredil tudi topot. Stal pa je tam tudi en detektiv, postavljen od policije za osebno varnost g. ministra. Radić, misleč, da je tudi to kakšen uglednejši njegov pristaša, je pristopil tudi k njemu, da ga poljubi. Detektiv se je ves v zadregi zmaknil in zamrmral: »Prosim, jaz sem od policije!«

Lahko si predstavljamo viharno veselost celega zbora spričo tega prizora.

Toda... dasi je ta stvar na sebi vesela, z javnega stališča je ipak mučna in neprijetna. Odločno neprijetna. Gre tu namreč za ugled... Ugled trpi... Ali ugled ministra ali ugled policije ali oboje, to naj že bo kakorkoli; dovolj je dejstvo, da trpi ugled. In zato je potrebno, da se s to stvarjo pozabavijo poklicani faktorji in najdejo način, kako v bodoče preprečiti take neljube in ugledu škodljive pripetljaje.

Ni manj kot štiri ministrstva so na tem vprašanju zainteresirana: prvič notranje ministrstvo kot policijsko ministrstvo, drugič ministrstvo za socialno politiko (oddelek za družabni red, stanovsko razliko in razredno enakost), tretjič ministrstvo za narodno zdravje (vprašanje: Ali je poljub ministra detektivu higijsen, ko je znanstveno dognano, da je poljub sicer in splošno nehijsen?) in četrto ministrstvo za prosveto. To ministrstvo je najbolj zainteresirano, ker ni zainteresirano samo objektivno, ampak tudi subjektivno.

Stvar ni tako enostavna, kakor to morda izgleda. Kako tu najti primeren in nenasilen (le nobenega nasilja, prosimo!) izhod, da se subotički slučaj več ne zgodi? G. ministra Radića z nobenim detektivom več ne obdaja? Z ozirom na vladajočo pravno nesigurnost absolutno nemogoča rešitev. Detektivom dati uniformo in jih tako razločnejše narediti? Potem ne bi bili več detektivji; drugič pa in sploh — jasno je vendar, da to ne gre. Ali pa detektivom dati nalog, se tudi od ministra pustiti poljubiti brez mrmranja? Tudi ne gre. To bi bilo že nasilje... v demokraciji, svobodni državi, pomislite vendar! Problem je torej na vsak način jako kompliciran in štiri ministrstva si utegnejo nad tem trdim orehom polomiti zobe, kar bi bilo tragično.

Po našem mnenju bi bilo tu še najenostavnejše in najpraktičnejše sredstvo, ko bi se detektivom, spremljajočim g. ministra, dal takšen-le podbradni prtič, kakor smo ga videli v higijsko-naprednih krajih pri majhnih otrokih, z napisom: »Ne me poljubiti!«

Tudi g. Nikoli bi priporočali, naj se vrne s Francoskega s takim prtičem, če se namreč hoče pri zopetnem svidenju s pobratimom Stjepanom ogniti tistega, radi česar je lausko polletje pobegnil iz Beograda.

★ **Nevarno je obolel dr. J. Kržišnik**, dekan v Trnovem. Sobratom se priporoča v molitev.

★ **Novo vpokojitve na zagrebški univerzi.** Iz Beograda poročajo, da so na zagrebški univerzi — topot na medicinski fakulteti — vpokojeni še štirje profesorji, in sicer: dr. Milan Čačković, dr. Fran Budanović, dr. Prašek in dr. Smetanka.

★ **Zavarovanje državnih podjetij proti požaru.** Ministrstvo za šume in rude namerava zavarovati proti požaru vsa državna podjetja svojega področja. Vprašanje je še, če se to zgodi potom razpisa natečaja — kar bi bilo seveda edino pravilo.

★ **Vzorna socialna ustanova.** Hrvatje so si v društvu »Hrvatski Radiša« ustvarili v svrhu vzgoje in izobrazbe dobrega obrtnega in trgovskega naraščaja naravnost vzorno organizacijo. S kako širokih vidikov se dela tu v dosegu ciljev, pričajo sledeči podatki. Te dni se dotiskava »Radišina« knjiga: »Životni putokaz za mladeže«, ki bo nekaka enciklopedija vsega, kar naj mlad človek zna in ve iz življenja lastnega naroda in države, svetovne zgodovine, zdravstva, lepega vedenja in etike. Meseca maja t. l. začne društvo v Zagrebu graditi svoj lastni dom, za katere mu je napravil načrte brezplačno prof. arh. Basti, gradbo bo pa vodil in nadzoroval vse delo istotako brezplačno inž. Avgust pl. Pisačić. Zemljišče za dom je podarila društvu zagrebska mestna občina. V domu bo internat za 160 stalnih vajencev in poseben internat za 80 prehodnih gojencev-vajencev; dalje katoliška hišna kapelica, molilnica za muslimane, učilnica, dvorana za predavanja in kino, čitalnica, knjižnica, obednice, kopalnica itd. Kakor mnoge druge že začete ali nameravane splošno koristne ustanove je kakor šiba božja zadel režim PP-vlade tudi Hrv. Radiša. Za časa Davidovičeve vlade je bil minister za socialno politiko dr. Behmen odobril Radiši za zgradbo doma trimilijonsko posojilo, ki se je bilo že začelo realizirati; toda ko je prišlo nato PP-vlada, je posojilo enostavno ukinila. Sedanja vlada je obljubila Radiši enako podporo, kakor jo dobiva srbski »Privrednik«. — Čim društvo dovrši dom v Zagrebu, bo začelo ustanavljati domove (»Croatine«) no

velikih mestih Evrope, kamor bo pošiljalo svoje gojence na izpopolnitev strokovne in splošne izobrazbe. — V sedanjem društvenem internatu dobiva vsak mesec tritedensko oskrbo po 80 dečkov, letno torej 960. Tekom letošnjega leta je »Radiša« namestil 828 dečkov v razne obrti in trgovino; 29 gojencev vzdržuje v inozemstvu. Zanimivo je, da so najbistrejši in najzgovornejši dečki, ki prihajajo iz Hercegovine.

★ **Umrj je 22. t. m. v Radovljici mag. pharm. g. Aleksij Roblek**, lekarnar in posestnik, ter bivši dolgoletni župan. Mož je bil znan daleč okoli po svojem humorju in je imel velike zasluge za radovljiško občino.

★ **Zadnja ura bife**, vendar je še čas, da si kupiš srečko Dijaškega podpornega društva. Dobiš jo do danes zvečer po vseh ljubljanskih trafikah, komsumnih društvih itd., jutri do 12. ure pa v Akademskem domu na Miklošičevi cesti 5.

★ **Dvojni dvodinarski kovanci novci.** Kovani drobci po dva dinarja je dvojevrsten, vendar pa je razlika med obema prav malenkostna. Posebno razločno se ločijo hrastovi lističi in pa črte, ki vežejo lorberjev in hrastov vršič. Mnogi mislijo, da je ena vrsta falzifikat in se nekateri še celo boje sprejemati ta denar. Vloženih je bilo glede tega tudi veliko prijav in sedaj so oblasti pojasnile, da sta obe vrsti novčanic dobri in pristni in da je nastal ta malenkosten razloček le na ta način, da je bila kovana ena vrsta denarja v Franciji, druga pa v Belgiji.

★ **Nagrade cestnim mojstrom.** Avtomobilski klub kraljevine SHS sekcija Ljubljana razpisuje tudi za leto 1926. sedem nagrad v znesku 6000 Din za državne cestne mojstre, katerih proge bodo, upoštevaje razpoložljiva sredstva, v tem letu najbolj in najlepše vzdrževane. Nagrade bo razdelila v mesecu avgustu posebna komisija treh članov načelstva Avtomobilskega kluba kraljevine SHS sekcije Ljubljana ob sodelovanju zastopnika Gradbene direkcije. Avtomobilski klub sekcija Ljubljana bo s to vzpodbudo vsekakor pripomogel k boljšemu stanju naših cest, ki v zadnjem času vedno bolj propadajo.

★ **Nov zdravnik.** Naselil se je v Laškem pri Celju 16. t. m. zdravnik dr. Iv. Lovšin, bivši sekundarij splošne bolnišnice v Ljubljani.

★ **Smrtno maščevanje radi sodne obsodbe.** Svoječasno smo poročali, da je vrgel neznan storilec na kmeta Vujkovića in njegovega tovariša v Daruvarju bombo. Eden napadenih je obležal na mestu mrtev, drugi pa je bil težko ranjen. Orožniki so delj časa iskali napadalca in so ga končno izsledili v osebi Ninka Gjetalije, ki je živel v sporu in sovraštvu z Vujkovičem in sta se pravdala zaradi zemlje. Sodišče je končno obsodilo Gjetalija na 20.000 Din globe, kar je moža tako razjarilo, da mu je že takrat obljubil, da se bo maščeval in je to maščevanje tudi izvršil.

★ **Razprodaja srečk Dijaškega podpornega društva** je po deželi že zaključena. Vse prodajalce prosimo, naj danes ozir. jutri odpošljejo neprodane srečke odb. DPD v Ljubljano. V Ljubljani se prodajajo še do danes zvečer. Jutri se dobe samo še pri odboru DPD v Akademskem domu, Miklošičeva cesta št. 5. Pismena naročila izvršuje odbor še do jutri popoldan.

★ **Pri vožnji drv** se je ponesrečil posestnik Al. Zerovc iz Predtrga pri Radovljici; padel je tako nesrečno, da si je nogo v kolenu težko poškodoval.

★ **Znatno povečanje domače tvornice kož.** Frelihova tvornica kož v Karlovcu je znatno povečana ter izdelala 100.000 komadov kož na leto in vse ostale vrste gornjih kož. Ze danes zaposluje preko 200 delavcev in je opremljena z najmodernejšimi stroji. Kakor čujemo, je njen izdelek mnogo boljši nego inozemski fabrikati. Na tak način solidne in dobre fabrikacije ima nade, da se bodo inozemski izdelki popolnoma potisnili z našega domačega tržišča.

★ **Listnica uprave.** G. F. J., Varaždin. Potrjujemo prejem zneska 90 Din.

Ljubljana

○ **Umrj je snoči ob 8. uri** gospod Peter Pirc, pekovski mojster na Sv. Petra cesti. Pokojnik je bil zelo blagega značaja in splošno priljubljen. Bil je pristaša SLS. Blag mu spomin! Preostali naše iskreno sožalje!

○ **Pogreb bivšega župana dr. L. Periča.** Kakor smo že poročali, se vrši pogreb dr. Periča danes ob pol štirih popoldne iz stanovanja v Bambergovih hiši na Miklošičevi cesti št. 16. Gerentski svet mesta Ljubljane je sklenil, da se vrši pogreb bivšega dvakratnega ljubljanskega župana in gerenta na stroške mestne občine Ljubljana.

○ **K pogrebu bivšega župana g. dr. Periča** so vabljani somišljeniki SLS, da se udeležijo kar najobilnejše mogoče ter se uvrste za bivšimi občinskimi svetniki, ki gredo za vencem.

○ **Mestne delavce** bi naj pustili tudi k pogrebu dr. Periča. Magistrat bi ravnal le prav in lepo, če bi dal dotičnikom popoldne prostoto, toda ne da bi jim dotične ure trdali.

Zahtevajte le prisna Gillette-rezila
Udobno britje!

Le zizvirnikom, le s pristnimi **Gillette-rezili**

dosežete mirno čisto in udobno britje! Vaš dobavitelj ima sedaj prave Gillette - rezila ali pa jih lahko naroči.

Prava Gillette-rezila imajo najboljše ostrine, ker jih je mogoče napraviti iz jekla.

Zahtevajte še danes pri svojem dobavitelju izviren zavojček.

Gillette Safety Razor Co.
Boston, U. S. A.

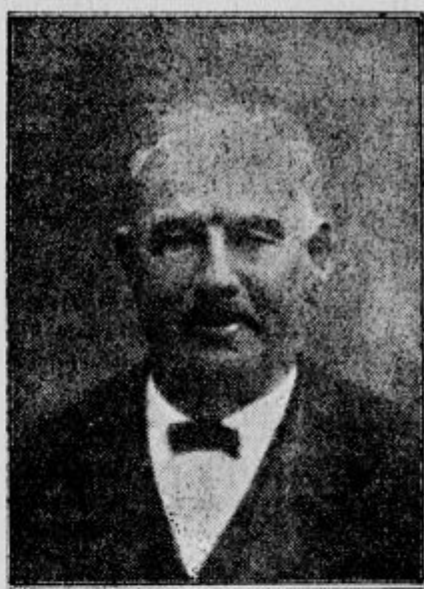

Gillette Safety Razor
G. m. b. H.
Wien I. Maysedergasse 2
Brosj. naslov Gillette-razor

Pazite na varstveno znamko!

Edini dobavitelji za:

Jugoslavijo, Avstrijo, Ogrsko, Češko-Slovaško, Poljsko, Rumunijo, Belgijo, Turčijo in Grško.

Jernej Tominc,

hišni posestnik in upokojeni železniški čuvaj v Limbušu je umrl 16. t. m. v visoki starosti 97 let. Rojen je bil v Cirkovcah 24. avgusta 1828. Približno 60 let je bil ud družbe sv. Mohorja in zvest bravec njenih dobrih knjig. Službo v Limbušu je nastopil leta 1871. Dolga leta je bil občinski odbornik in član načelstva limburške posojilnice. Pokojni je bil verer katoličan in vedno zaveden Slovenec.

○ **Ljubljanski pevci** naj se udeležijo pogreba bivšega župana in jugoslovenskega dobrovoljca g. Ljudevita Periča v soboto ob četrti na štiri popoldne na Miklošičevi cesti.

○ **Dobrovoljci** se udeležijo pogreba pok. tovariša dr. Lj. Periča v soboto ob pol štirih. Zberemo se pred hotelom Štrukelj. — Odbor.

○ **Zlato poroko** praznujeta v nedeljo, dne 24. januarja 1926, spoštovana gospa Franciška in gospod Ivan Černe, strojevodja v p. v Ljubljani. Trije sinovi in tri hčere, vsi v uglednih situacijah, in vnuki ter pravnukinja bodo spremljali čila jubilaranta k zlati poroki v sv. Petra cerkev. Gospod jubilarant je bil znana in priljubljena oseba v vseh krogih, posebno se bodo starejši lovci spominjali Jurkatovega Janeza, ki je bil v mlajših letih strah divjačine po ljubljanskem barju ter ga posnemata dva sinova.

○ **Dve predavanji v Rokodelskem domu.** Jutri ob 5. uri popoldne bo predaval v dvorani Rokodelskega doma msgr. Viktor Steska o dogodkih iz življenja mladega mučenca sv. Tarcizija. Predavanje nam bo predločilo vne-mo prvih kristjanov za sv. vero in posebno za sv. evharistijo in bo toliko bolj zanimivo.

tako »zmagovalci« socialisti in komunisti leta 1919, ko so metali sodelavce na cesto. In konec? Da je delavstvu stopila za vrat reakcija radikalno-demokratske vlade. Bodite prepričani, da bo tudi sedanje nasilje škodilo — nasilnikom iz socialdemokratskih vrst. Veselje nad »zmago« v nekaterih obratih bo kratko.

PRITISK.

Poročajo nam, kako nekatere liberalne ljubljanske gospe ovirajo služkinje, da ne bi mogle voliti. Pri »demokraciji« čutu naših liberalcev ni to nič čudnega, čudimo se pa, kako si upa pisati potem »Jutro« o socialnem čutu demokratske stranke. Imena takih gospa so seveda na razpolago.

NE KLIČI VRAGA!

Povedali smo odločno, da ne dopustimo socialistom ustrahovati naših delavcev. Tega našega odločnega nastopa so se ustrašili socialisti in »Delavska politika« kriči, da »klerikalci« kličejo »srbijskega komisarja« v Delavsko zbornico. Res pride te dni preiskat sleparije in nasilstva socialnih demokratov zastopnik vlade iz Beograda. Slišimo, da je že tu. Toda gospodje pri »Delavski politiki« so silno slabega spomina, če so pozabili, kako so tvorili Pašičevo rezervo pri glasovanju za centralistično ustavo. O, marsikoga tepe centralizem! Mnoge nedolžne, socialiste pa po zasluženju! — Sicer pa ne more nihče, ne Srb ne Slovenec reči sleparijam drugače kakor sleparije.

ZVIJAČNOSTI V PTUJU.

Iz Ptuja nam pišejo: »Nekorektnosti za volitve v Delavsko zbornico se vršijo naprej. Poslovalnica O. U. v Ptuj zahteva od volivcev, ki pridejo osebno po glasovnice, da jih že v uradu podpišejo. Pred vrati jih pa čaka soc. zaupnik ali zaupnica ter jim tako podpisane glasovnice odvzame. V obratu z nad 20 delavci sploh ne dostavljajo glasovnice uradniki okr. urada, temveč soc. zaupniki, ki jih po možnosti takoj vzamejo s seboj. Navadno izsilijo podpise tudi od drugomislečih z raznimi grožnjami. Kdor ni seveda odločen, se uda. Tako se je zgodilo v delavnicah drž. železnice, pri Fr. Čuček v Strnišču in drugod. Urad je celo okrajnemu zastopu v Ptuju ponudil socialističnega zaupnika, da razdeli cestarjem glasovnice. — K trvdki Zalta, izdelovalca perila v Ptuj je prinesel glasovnice krojač Kralj, ki nima z OUZD ničesar opraviti, mesto dotičnega uradnika. »Da Vam ne bo treba hoditi na okrožni urad« pravi, »samo podpišite in bom sam potrebno ukrenil.« Delavke večinoma niso vedele, zakaj gre, in so podpisale. Kralj je vteknil v vsako kuverto glasovalni listek ter vse skupaj zopet odnesel, razen štirih, ki so vedeli, zakaj gre. Podobno se je godilo v tovarni »Petoviac«.

GRAČNICA PRI RIMSKIH TOPLICAH.

Delavstvo tukajšnje tovarne podpetnikov in parne žage še do 21. januarja zvečer ni prejelo kuvert za volitve v Delavsko zbornico. Volivnih upravičencev je 60 in je večina organizirana pri Jugoslovanski strok. zvezi, nekaj pa pri samostojnih demokratih.

KAJ JE IMEL TA OPRAVITI V HRASTNIKU?

Tajnikov namestnik Delavske zbornice v Zagrebu Gojšina se je mudil dne 4. decembra 1925 v Hrastniku. Ker Hrastnik ne spada v delokrog zagrebske Radniške komore (Delavske zbornice) smo radovedni, kaj je on tam delal in kake zveze ima Radniška komora s Hrastnikom? Stvar je vredna pojasnila.

NASILJE PRI DELITVI GLASOVNIC V TRBOVLJAH.

V četrtek zjutraj so se delile glasovnice za volitve v Delavsko zbornico na zunanjem obratu. Ze ta razdelitev, katera ni bila razglašena, kakor se tudi ne zna, kdaj se bodo delile glasovnice na drugih okrožnih rudnika, je pokazala vso nasilje socialdemokratov. Glasovnice so se delile po dveh zaupnikih II. skupine in vpričo enega rudniškega namestnika. Ko je delavec prejel glasovnico, se je od socialističnih agitatorjev zahtevala glasovnica. Pri tem so se godile take nezasišane nasilnosti, da se je delavstvo zgrazalo. Posebno so se pri odvzemanju glasovnic odlikovali sledeči: sedanji član Delavske zbornice Krušič Ivan, Jurjevec Eduard (že včeraj smo opozorili tega pri odvzemu glasovnic pri krojaškem mojstru Škerbicu), tajnik del. Unije iz Zagorja Arh, Božiček in Kalšek Franciška. Navedemo samo en slučaj. Ko je delavec Repe Tomaž prejel glasovnico, je zahteval Jurjevec Eduard od njega, da glasovnico podpiše. Ta nič hudega misleč, je začel pisati in ko je imel samo krstno ime podpisano, mu je vzel Jurjevec glasovnico. Repe je takoj zahteval glasovnico nazaj, ker hoče sam voliti, a Jurjevec mu je odgovoril, da hoče sam vse urediti. Ponovno je zopet zahteval glasovnico in pri tem zapretil Jurjevca, da gre po orožnike, ako je ne dobi, nakar mu je Jurjevec rekel, da je nima in da jo njemu ni oddal. Repe je nas še prosil, da mu pripomoremo do glasovnice, če ne, da naznamimo glavnemu volivnemu odboru, da se njegov glas razveljavi. Slišali smo še od več drugih slučajev nasilstva. Pozivamo pa delavce, da gori imenovanim agitatorjem ne dajo glasovnic v roke, ker ti pripadajo oni stranki, ki danes gospoduje nad delavstvom, pri tem pa za delavstvo ni nič naredila, tako da ti še danes ne vedo, kaj je Delavska zbornica.

ker bomo posamezne dogodke videli v sklop-
tičnih slikah. — V ponedeljek, 25. januarja,
ob 8. uri zvečer bo govoril pravni izvedenec
o obrtnem delavskem pravu. Vstop k oboj-
nemu predavanju je prost.

○ Razglas Inspekcije dela v Ljubljani.
Inspekcija dela v Ljubljani je prejela poro-
čilo, da se nekateri sumljivi tipi prijavljajo v
raznih obratih kot odposlanci inspekcije dela
radi revizije. Opozarjajo se vsi podjetniki in
vsi ostali, ki imajo službeni opravke z organi
inspekcije dela, da je vsak organ inspekcije
dela, ki mu je poverjena revizija obratov,
oskrbljen s službeno legitimacijo, ki je oprem-
ljena s fotografijo. Če se organ inspekcije
dela, ki bi želel obratne prostore tovarn, de-
lavnice itd. pregledati, pri vstopu v podjetje
ne bi mogel legitimirati s službeno uradno
legitimacijo, naj se mu vstop v podjetje pre-
pove; proti njemu je pa podati ovadbo.

○ Za abstinentsko akademijo, ki jo pri-
redi podružnica »Svete vojske« na III. realni
gimnaziji v nedeljo ob pol treh popoldne v
Rokodelskem domu, vlada že sedaj veliko za-
nimanje. Vstopnine ni. Pridite pogledati!

○ Zaslužen odlikovanje. Bivši predsed-
nik deželnega sodišča v Ljubljani Albert Le-
vičnik, ki je sedaj v pokoju, vendar pa še
vedno prostovoljno vodi oddelke za zaščito
dece, je odlikovan za svoje zasluge z redom
sv. Save III. stopnje.

○ Darilo za Miklošičev spomenik v Ljub-
ljani. Dediči gospe Ernestine Krisperjeve na
Bleiweisovi cesti št. 11 v Ljubljani so prodali
to hišo bivšemu ravnatelju Ljubljanske kre-
ditne banke Ladislavu Pečanki in njegovi so-
progi Anuši. V počastitve spomina svoje ranj-
ke matere so darovali dediči Ernestine Kri-
sperjeve pri tej priliki 3000 Din kot prispe-
vek za bodoči Miklošičev spomenik in so iz-
ročili denar mestni občini.

○ Ljubljanskemu muzeju je podaril dr.
Friderik Born, veleposestnik nad Tržičem,
močnega jelena s posebno lepim rogovjem. To
darilo je za izpopolnitev našega muzeja ve-
lika pridobitev.

○ Pojasnilo. Z ozirom na naše včerajšnje
poročilo, da je bila aretirana neka Emilija
Trelčeva, se je zgledala v našem uredništvu
gđ. gostilničarka Emilija Trelčeva in izjavila,
da ona ni bila aretirana in da sploh ni imela
nobenege opravka s policijo.

Izjava

Na članek dr. Sporna »Razmere v državni
bolnici« v štev. 15. »Slovenec« začasno ne od-
govarjamo, ker bo disciplinarno sodišče zdrav-
niške zbornice kot kompetentni forum izreklo
o tem svojo razsodbo.

Ljubljana, dne 21. januarja 1926.

Dr. Jenko. Dr. Fran Güstl.

Maribor

□ Kako deli poslovalnica Okrožnega ura-
da v Mariboru posameznim delavcem glasov-
nico. Opoldne dobiš glasovnico samo od 12.
do 1. ure. Imamo dokaze, da so se nekatere
služkinje nastavile že po trikrat, a vsaki dan
so čakale zaman. Na vrsto pridejo samo ne-
kateri. Na ta način na stotine volivcev in vo-
livk ne bo prišlo do svojih glasovnic! Socia-
listi pa se hvajajo, da bodo vse te glasovnice
»uporabili«. Zahtevamo, da se glasovnice
nemudoma dostavijo vsem volivcem, ali pa se
jim da na drug način možnost, da pridejo do
glasovnic.

□ Kristanovci in Zerjavci (Juvanova
lista) so si v Mariboru v bratskem sporazumu
razdelili vloge. V nekaterih večjih podjetjih
so lastniki kar enostavno komandirali, da
morajo volivci in volivke oddati glasovnice
uradniku podjetja. Socialisti se agitaciji za
demokrate prav nič ne upirajo.

□ Izpit za strojnika je napravil v Ljub-
ljani g. Andrej Semenč, strojnik v mesni
klavnic v Mariboru.

□ Nebesa na zemlji uprizori Ljudski
oder v Mariboru dne 24. t. m. na odru Zadrug-
ne gospodarske banke. Cene vstopnic, ki se
dobijo od danes naprej vsak dan v pisarni
»Prosvetne zveze« in v trgovini Cirilove ti-
skarne na Aleksandrovi cesti štev. 6 po 10,
7, 5 in 3 Din. Opozarjamo, da si vstopnice
prej oskrbite v omenjenih lokalih, ker se je
bati, da bodo pri večerni blagajni zmanjkale.
— Uprava Ljudskega odra.

□ Škofijski konzistorialni svetniki smejo
od 12. jan. 1926 naprej nositi mesto doseda-
njega črnega cingula rdeč cingulum kot znak
svoje časti in sicer vsled privilegija prevzi-
ženega, lav škofa.

□ Potom okrožnice je razpisan kanonikat
pri stolnem kapitu lu lavantinske škofije po
umrlem kanoniku Arzenšku. Prošnje je vla-
gati do 17. februarja na škofijski ordinariat.

□ Pevsko društvo »Maribor«. Danes, v
sobotu, skupna pevka vaja na Koroški cesti.
Prosimo vse pevke in pevce, da pridejo toč-
no k vaji!

□ Poroke v frančiškanski cerkvi. Zadnji
teden so se v tej cerkvi poročili: g. Flis Ant.,
sprevodnik, z gđ. Bezjak Ano, kuharico;
g. Domanjko Franc, oskrbnik, z go. Cartl
Alojzijo, vdovo Razlag, posestnico in gostil-
ničarko; Oder Andrej, kamnosek, z gđ.
Steiner Kristino, zasebnico.

□ Osrednja štajerska vinarska zadruga.
Lep napredek! Prva slovenska tovrstna cen-
trala se je sedaj v Mariboru ustanovila. Pre-
skrbela si je kleti, ki se nahajajo na najpro-

metnejšem kraju našega mesta. Skrbela bo za
izvoz in zbiranje domačih pristnih vin v cen-
tralnih kletah v Mariboru ter jih razpošiljala
po tu- in inozemstvu. Vodstvo zadruge je v
rokah najodličnejšega štajerskega vinskega
strokovnjaka g. Roberta Košarja in njego-
vovo ime nam je jamstvo, da bo zadruga
dobro uspevala. Zadruga pa bo sčasoma raz-
širila svoj delokrog tudi na promet s sadjem
in grozdem ter bo njena posebna briga
skrbeti za obmejni promet. Vest o ustanovitvi
te zadruge se je v mariborskih krogih simpa-
tično sprejela. Nedvomno bo z svojim stro-
kovnjaškim vodstvom odločilno vplivala na
ceno in na kvaliteto, ki izgublja na svojem
glasu tako, da je tudi že znano povpraševa-
nje, kje se v Mariboru še dobijo dobra vina.

□ Ošpice so se zopet pojavile po nekat-
rih razredih ljudske šole; je skoro polovica
učencev na njih obbolela.

□ Osebna vest. Na osnovni šoli I. je na-
stavljen kot učiteljica gospa Pirc-Farkaš,
žena učitelja meščanske šole g. Pirca, in si-
cer na mesto učiteljice Milke Bračič, ki je
odšla na vadnico drž. ženskega učiteljišča.

□ Važen sklep mestnega šolskega sveta.
Na svoji zadnji seji 20. t. m. je mestni šolski
svet sklenil, da se začne zidati spomladni nova
deška meščanska šola v magdalenskem okra-
ju. Proračun znaša štiri in pol milijona dinar-
jev. O stvari smo že pisali. Je že skrajni čas.
Kakor smo že poročali, je tudi okrajni zastav
v Mariboru določil v ta namen v svojem pro-
računu za l. 1926 precejšnjo svoto.

□ Umrli je ga Frančiška Url, vdova
železn. uradnika, 67 let stara.

Celje

○ Volivci v Delavsko zbornico! V nede-
ljo popoldne priredi Jugosl. strokovna zveza
v Celju sestanek za vse volivce in volivke
Delavske zbornice ob treh popoldne v dvorani
pri Belem volu. Na sestanku bo tudi po-
ročal g. poslanec dr. Hodžar. Delavci, de-
lavke in služkinje udeležite se v polnem šte-
vilu tega sestanka, da boste zalele še v zad-
njem trenutku onemogočiti ves oni teror, ki
ga izvajajo še vedno socialni demokrati. Se-
stanka naj se tudi udeleže vsi delavci in de-
lavke iz okolice!

○ Slomškova tiskovna zadruga je bila
dne 20. t. m. registrirana v zadrugi register
pri okrožnem kot trgovskem sodišču v Celju.
Prostori, v katerih bo imenovana zadruga
otvorila svojo trgovino s papirjem se sedaj
korenito prenavljajo in popravljajo, tako da
bo trgovina otvorena najbrže že tekom me-
seca februarja.

○ Okolška občina namerava v zadevi
vprašanja zidanja okoliške šole poslati depu-
tacija v Maribor k velikemu županu in šefu
prosvetnega oddelka ter potem te deputacije
razložiti vladnim krogom nujno potrebo ob-
novitve vsega tega vprašanja. Upamo, da
bosta tudi imenovana dva činitelja v polni
meri pokazala razumevanje za to zadevo ter
da bo imelo ljudstvo povod smatrati, da se
tudi vladni krogi resno interesirajo za po-
trebe podrejenega jim okraja. Ljudstvo noče
pod nobenim pogojem imeti za tako obširno
šolsko občino samo eno šolsko poslopje, tem-
več je pripravljeno doprinesiti žrtve za dve
šolski poslopji, ki bi omogočili reden obisk
šole vseh otrok. Sicer bi pa obe poslopji to-
liko ne stali kakor samo eno projektirano,
katero poslednje bi radi velikih drugih pred-
priprav in predel veliko več stalo, kakor
obe nameravani šoli.

○ Radi pasje stekline je bilo v tukašnji
Pasteurjev zavod pripeljanih te dni sedem
oseb, ki so doma iz pujskega okraja. Vseh
teh sedem oseb sta ugriznila dva stekla psa,
od katerih je orožništvo enega že ustrelilo,
drugi se pa še vedno klati po okolici.

○ Sklep prvega tečaja na tukašnjih
osnovnih šolah bi se imel vršiti po prvotnem
načrtu v soboto, to je danes. Kar naenkrat
pa je prišel na šolo brzogajni nalog, da se
zaključijo prvi tečaj šole prihodnjo soboto, dne
30. t. m. Vse je bilo že pripravljeno, sprče-
vala podpisana, učni red temu primerno ure-
jen, a sedaj je vse na glavo postavljeno. No
tudi red, ki je pa mogoče le v naši upravi.

○ Zborovanje definitorjev se vrši te dni
v Celju pri oo. kapucinih. Zbrani so tu štirje
definitorji, izmed teh tudi p. Rafael in p. Oto.
□ Umrli je dne 21. t. m. na svojem sta-
novanju v vili Regna ga Vasič, soprega
nekdanjega generalnega konzula Avstrije v
Carigradu. Pogreb se vrši v soboto.

□ Živinski sejem. V četrtek se je vršil
na Teharjih živinski sejem, ki je bil še pre-
cej dobro obiskan. Na sejem so pripeljali
svojo živino na prodaj tudi kmetje iz oddalje-
nejših krajev. Cena živini v poslednjem času
obstojno pada. Voli prve vrste dosegajo v
najboljšem slučaju 7.50 Din za kilogram, le
izredni komadi so šli po 8 Din za kilogram.
Drugače je cena volom povprečno po 6.50 di-
narjev do 6.75 Din za kilogram. Cene kravam
pa se gibljejo od 4 do 5 Din za kilogram žive
teže, pri čemur moramo pripomniti, da mora
biti krava podobna skoro volu, ako se proda
po 5 Din za kilogram.

□ Prosta stanovanja. Po stanovanjskem
sodišču v Celju so razpisana naslednja stano-
vanja in sicer na prvo: Zavodna 40, gospodar
M. Umek 1 soba s štedilnikom, Gosposka
ulica 28 pri Gorenjaku Konradu 1 soba s
štedilnikom, Glavni trg pri Schöbner Fran-
cu 3 sobe s kuhinjo in 1 poselsko sobo, Čret
pri Šolinc Jerneju 1 soba s štedilnikom, Ga-

berje 45 pri Senčar Matevžu 1 soba s štedil-
nikom ter 1 soba s kuhinjo in pritliklinami.
Prešernova ulica v hiši Justičnega erarja
1 soba s kuhinjo Kresniče 11a pri Filipu
Lokošek 3 sobe s kuhinjo v I nadstropju, Za-
vodna pri Ivanu Jellenz 1 soba in kuhinja,
Prešernova ulica 3 pri Antonu Mastnak 3 so-
be, Petrovče 66 pri Razboršku Karl 3 sobe
in kuhinja. V drugič so pa razpisana nasle-
dja stanovanja: Prožin 116 pri Mariji Pirš
1 soba, Lipa občina Teharje 7 pri Beve Ju-
stini 2 sobi in 1 kuhinja. Čas za vložitve pro-
šenj na stanovanjsko sodišče I. stopnje v
Celju je do 26. t. m. ob 12. uri popoldne. Pro-
šnje imajo vložiti tudi oni, ki so prosili že
preje za katero drugo stanovanje, a tega niso
dobili ali pa ki so prosili za dodelitev kate-
regasobni stanovanja.

Trbovlje

★ Kako se vrši delitev glasovnic. Znano
je splošno, da je socialdemokratska stranka v
zadnjih vzdihljajih. Po naključju ima še cel
volivni aparat v rokah in da reši svojo pozi-
cijo v Delavski zbornici, so razvrstili delitev
glasovnic po rudniških okrožjih tako, da pade
delitev vsak dan na drugem revirju, akoravno
je za delitev določenih 16 zaupnikov II. sku-
pine in bi se delitev lahko izvedla v enem
dnevu. To so pa zato tako naredili, da se
tam zbero vsi socialdemokratski agitatorji, da
s skupnim nasiljem trgajo delavcem glasovnice
iz rok. Strogo tajno pa drže, kje se bodo ka-
teri dan glasovnice delile in je dan delitve
znan samo agitatorjem, ki so zvezani z zaup-
niki, ki glasovnice dele. — To niso nobene
volitve, ampak samo norčevanje iz delavcev!

★ Starovpokojevc. V petkovi številki
»Jutra« je bil priobčen članek, v katerem se
predbacia »klerikalcem« komedija s staro-
vpokojevc, češ, da smo hoteli njihov položaj
izboljšati v volivne vrste. Starovpokojevc sa-
mi dobro vedo, kam so se zatekli v časih, ko
jim je grozila ta ali druga neprimlik. Tudi se-
daj so se zbrali sami v tajništvu Strokovne
zveze rudarjev, dase pogovore o skupnem
nastopu in kaj imajo v bodoče napraviti. Mi
smo jim šli radi na roke. Priobčili smo članek,
da se naj takoj vsi javijo, da jih vsaj nazna-
čimo na Pokojninski sklad za doklade, ako
ne bo mogoče doseči drugega uspeha. Sesta-
vila se je tudi deputacija z zaupniki na čelu
za posredovanje in ko ni ta imela uspeha, se
je napravila vloga na občino za zaščito vpo-
kojencev, ker jim z nizko pokojnino ni mo-
goče živeti. Ko smo med potoma na občino
zaposlili g. Arseniška za vodstvo in smo ho-
teli še druge obč. svetovalce zaprositi za po-
sredovanje, se je g. Avsenik hotel še poprej
sam prepričati pri rudniškem ravnateljstvu,
kaj je s starovpokojevc in izrazil željo, da ga
počakamo v Društvenem domu. Ko smo tam
ne dolgo na njegov prihod čakali in ko je že
bil g. Avsenik med nami, smo poklicali še
mimoidočega g. Klenovška med nas, ker je
tudi on v obč. svetstvu. Sicer nerad je vseeno
šel med vpokojevc in po kratkem posveto-
vanju smo odšli na občino, kjer smo dali na
zapisnik naš prihod in vložili prošnjo za za-
ščito, vže poprej sestavljeno. Vse drugo je ne-
resnica. Ako hočejo še tu te uboge upokojevc
farbati, potem naj se taki prijatelji delavstva
poskrbijo! G. Klenovška pa pozivamo, da iz-
javi, ali je članek spisal v »Jutra«, odnosno
dal informacije on ali ne. Na vsak način ho-
čemo posvetiti v to stvar pravi temeljito!

★ V nedeljo vsi v Društveni dom, kjer
se vzpizori burka »Ulica štev. 15« ob 4 pop.
Kdor se hoče razvedriti, ne bo zamudil priti
na igro. Predprođaja vstopnic v konsumih na
Vodi in v Trbovljah.

Hrastnik

Socialnodemokratični zaupniki v kemič-
ni tovarni so prejeli kuverte, jih delstvu da-
jali v podpis ter jih obdržali v svojih rokah.
Ravno tako je tudi v steklarni socialist Grum
sprejel kuverte, jih dal delavcem v podpis ter
potem od vsakega zahteval nazaj. Tako so
skoro vsi krščanski delavci posebno v kemič-
ni tovarni pod terorjem bili oropani za svoje
glasovnice.

Krekova socialna šola. »Slovenec« je že
poročal o Krekovi socialni šoli, ki se prične
okoli 6. februarja v prostorih g. Al. Logerja.
Spored pa ni bil točen, vsled česar ga danes
popravljamo tako: prof. Capuder: Zgodovina
socialnih ved; dr. Ang. Tominec: Temelji
krščanskega družabnega reda; dr. Rožič: Go-
spodarski in socialni kapitalizem; prof. Jarc:
O družbi; dr. Punlar: Delavstvo in država;
ing. Alojz Žumer: Zgodovina socialnih struj
pri nas in drugod; prof. Iv. Dolenc: Zgodovi-
na krščanskega socializma; Jože Gostinčar:
Delavske strokovne, politične in prosvetne
organizacije. Društveni tajnik bo učil praktič-
no delo v društvi. Kakor sedaj stvari stoji,
bo tečaj vsako soboto zvečer in ob nedeljah
od pol 5. do 7. ure zvečer. Prijave sprejema
odbor.

ITALIJANSKA PROPAGANDA.

Rim, 22. januarja. (Izv.) Kakor poročajo,
so ustanovili nov institut za italijansko pro-
pagando v inozemstvu. Inicijativo za ustano-
vitev tega zavoda je baje dal Mussolini sam.
Nacionalno propagando hoče širiti predvsem
s proizvajanjem italijanskih dram in oper, z
razstavami in filmi. Zavod bo imel svoj sedež
v Florenci in bo nosil ime »Italica«.

Avstrija in Nemčija.

V obeh državah imajo novo vlado. Nič
torej ni posebnega, da hodijo predstavitelji
obeh na obiske v Berlin in na Dunaj. Pred-
vsem hodijo mali k večjemu, otrok k materi.
Te dni se je mudil v Berlinu dr. Dinghofer,
predsednik avstrijskega parlamenta. Nemška
javnost priznava, da mož ni prišel po privat-
nih poslih, ampak je imel čisto določene po-
litične naloge. Stopil je v zvezo s parlamentar-
ci in državniki in konkretiziral prvo stopnjo
priključitve. Šel bo prav v kratkem — vse
je že pripravljeno — v Berlin tudi pred-
sednik in zunanji minister avstrijski dr. Ra-
mek. Poročila poudarjajo, da so iniciativo za
to potovanje dali Vsenemci.

Značilni so ti obiski šele v zvezi s sestavo
novih vlad v obeh državah. Pri obeh sestavah
je bilo eno najvažnejših vprašanj združitve
Avstrije z Nemčijo. Pri reviziji koalicijskega
programa avstrijskih krščanskih socialcev in
vsenemcev so oboji poudarjali potrebo čim
tesnejše združitve Avstrije z Nemčijo. Prav
verjetno je, da dr. Mataja ni zapustil avstrij-
skega zunanjega ministrstva samo vsled slabe-
ga zdravlja, ampak vsled tega, ker je bil v
prejšnji vladi edini, ki je še odločno nastopal
proti »Anschlussbewegung«. Zunanje ministr-
stvo je prevzel dr. Ramek sam, ki je že, pre-
den je zavzela njegova stranka stališče, dal
jasno razumeti, da je pristaš priključitve. Na
drugi strani je dobila v vladi nemške repub-
like odločilno vlogo demokratska stranka, ki
že leto dni propagira priključitev in njen pred-
sednik dr. Koch smatra to trenutno za važno
vprašanje prve vrste.

Zato ni prav nič čudno, če je dr. Ding-
hofer imel v Berlinu tako velike uspehe. Kon-
feriral je z nemškim državnim predsednikom
Hindenburgom, dr. Luthrom, dr. Stresemann-
om, dr. Gesslerjem in Loebejem. Na vseh
sestankih so obravnavali zlasti dve vprašanji,
ki sta za nas zanimivi. Odgovorni činitelji
Nemčije so obljubili Avstrijcem, da bo sma-
trala Nemčija v Zvezi narodov za svojo naj-
važnejšo nalogo, da štiti nemške manjšine v
drugih državah in z veseljem so pozdravili dr.
Dinghoferjev predlog za najožjo gospodarsko
kooperacijo Avstrije in Nemčije. V ta namea
se upošteva poseben skupen organ, ki ne bo
imel le naloge štiti medsebojna sporna go-
spodarska vprašanja, ampak tudi dirigirati
enotne nastope obeh držav proti tretjim drža-
vam. Na severu imamo torej že danes najmoč-
nejšo evropsko gospodarsko fronto, ki nam ni
prijazna. In ali ni še dovolj jasno, da je ta
zveza le predhodnik politične enote? Če nam
ni dovolj, nam pove dr. Dinghofer še več:
»Dobil sem vtis, da je nemška vlada voljna
kulturno, pravno in gospodarsko zblizanje
med Avstrijo in Nemčijo podpirati z vsemi
sredstvi.«

Izpremembra obeh vlad znači torej velik
korak naprej k dozorevanju priključitvene-
ga vprašanja. — Nemška diplomacija ne-
umorno pripravlja in sondira položaj za od-
ločilen trenutek. Neopaženo je bila na locarn-
ski konferenci Českoslovaška potisnjena v si-
tuacijo, v kateri je morala biti vesela, če ko-
likortoliko uspešno brani svojo korist, in dr.
Beneš niti misliti ni mogel na to, da bi kakor-
koli zaščitil tudi interese naše države. Čiherin
je v tem potoval po Evropi in dr. Stresemannu
se je posrečilo, da z vstopom v Zvezo nardo-
v ni prelomil z Rusijo — nasprotno so se
odnošaji med državama zboljšali. Mussolini je
kar čisto jasno povedal, da sta s Chamberlain-
om govorila o razdelitvi interesnih sfer, da si
je Chamberlain izgovoril Sredozemsko morje,
Mussolini pa Jadran in Balkan. Ali je potem
čudno, da v avstrijskem parlamentu nihče ne
zine besedice proti fašistovskemu zatiranju
nemštva v Južni Tirolski? Mussolini bo od-
ločno podpiral Avstrijo v vprašanju priklju-
čitve z Nemčijo. O tem ni dvoma; saj spada
to v načrt italijanske ekspanzije. Ostanle potem
še Francija, ki ima z Nemčijo še toliko obra-
čunov, da se bo ob ugodnem trenutku priklju-
čitev Avstrije mirno kvitirala tudi s francoske
strani, ko bo Nemčija nudila kompenzacijo, ki
je Franciji veliko bolj pri srcu kot ta mala
državica. Francija tudi ve, da z Avstrijo in Nem-
čijo ne bo dobila ne vojakov, ne gospodarskih
blagrov.

Tak je položaj. Gremo hitro nasproti ve-
likemu dogodku, ki nas bo zopet našel nepri-
pravljene. Z golimi rokami in praznimi pro-
testi bomo — izgleda — prišli tudi preko tistih
zgodovinskih dni.

Naše dijaštvo

Seja Akademskete zveze se bo vršila danes
popoldne ob dveh v Akad. domu. Ker se bo skle-
palo o važnih zadevah, se je naj zastopniki dru-
štva sigurno udeležiti.

Naše prireditve

Ljudski oder v St. Vidu nad Ljubljano. V
nedeljo dne 24. t. m. bo ob pol petih popoldne v
Ljudskem domu veselogra »Veleturiste«. Vstopni-
na navadna. Ker je igra zelo zabavna in priljub-
ljena, se občinstvu priporoča, da si nabavi vstop-
nice že v predprodaji pri g. I. Zakotniku.

Ljudski oder v Radovljici ponovi v nedeljo
dne 31. t. m. Nukičovo baloigo: »Pročelja«. V
nedeljo je vzbudila toliko smeha, kolikor ga še ni
bilo v naši dvorani. Za okoličane zveza z vlak-
i zelo ugodna. Zeleti je, da si nabavite vstopnice že
v predprodaji.

Vojnik. Vojniško izobraževalno društvo bo
imelo v nedeljo dne 24. t. m. goste, ki nam bodo
z igro »Stanko junak« pokazali skrivnosti v našem
gradu (na prostoru cerkve Dev. Marije) iz turških
časov. Izra malodolska godba.

Šolstvo in vzgoja

SOCIALISTIČNA MLADINSKA VZGOJA.

Ako se kje zlorabi blaga misel, se zlorabi v pedagoški organizaciji, ki jo je socialna demokracija ustanovila z nje lastno energijo v Avstriji, ter jo od tu propagira v sosedne države. »Otroški prijatelj« se imenuje, ime ki smo ga bili vajeni dajati nekemu drugemu. Kako bi vsi pozdravljali močno mednarodno organizacijo, ki bi varovala mladino, a ta deci ne daje kruha, marveč seje strup v njeno dušo. Delavski otrok potrebuje posebnega varstva: kmečki otrok živi v družini, več ali manj sam zase; delavski si išče tovarišev na cesti med pol zrelih barabstvom; kmečki otrok ima takoj svoje delo, delavski ne ve, kaj in kam, ko je šola minila, in zdaj ko je obveljala pedagogika, da se ne dajejo domače naloge, ima še manj opravka nego kedaj poprej. Kmečki otrok je pred očmi očeta in matere, delavski je sebi prepuščen, ko morata oče in mati čisto oba v tovarno. Kmečki otrok ve za svojo cerkev, očeta in mater spremlja tja vsako nedeljo, delavski je »ptiček brez gnezda«. Da se poskrbi za delavsko mladež, država ni imela denarja, zdaj so si delavci sami napravili organizacijo, žal da na populoma brezverski in materialistični podlagi.

To društvo — »Kinderfreund« — je nastalo v Gradcu. Ustanovil ga je urednik Afritsch. Krajevna društva so se kmalu ustanovila na Dunaju, po Štajerskem in Koroškem, koder se že tisoč let sem izvaja germanizacija, ter ljudstvo odtuje materinemu jeziku in stem vsi stari tradiciji. Izprva je bilo društvo dobrodelno ter ni imelo rednih dohodkov. Socialna demokracija pa se čuti kot država v državi in kakor država zahteva s silo svoje davke, tako tudi za »Kinderfreund«. Človek bi mislil, da ostane društvo, ki ima izrecni namen skrbeti za mladino, izven strank, a L. 1922. se je izrečno včlanilo v socialistično stranko, je postalo oddelek socialistične armade. L. 1923. se je združilo s framsanskim društvom »Freie Schule« ter se odslej naziva »Freie Schule-Kinderfreund«. Organizacija se je medtem zasejala tudi že v Italijo, Nemčijo, Poljsko in Češko.

Pravila pravijo, da društvo hoče »prosto šolo«, kar pa ne pomeni, da bi bilo staršem prosto, določevati za lastne otroke versko ali brezversko šolo; prostost se tako umeva, da se vera v ti šoli ne sme več poučevati. Grdo je potvoril sveto besedo prostosti že liberalizem, še grše jo potvarja socialna demokracija. Društvo se silno širi. Oktobra meseca 1920 je imelo 50.000 članov, koncem l. 1923. že 87.000: na Koroškem 2500, na Štajerskem 15.000, na Nižavstrijskem 41.000. Krajevnih podružnic šteje 324, v katerih je zaposlenih 3000 pomočnikov in 108 uradnikov. Otroci se oskrbuje 1.603.676! Veliko teh otrok je žalibog iz krščanskih siromašnih družin, ki jih društvo lovi in podpira, dokler otrok javno ne kaže kak krščanski znak. Bilo je predlanskim v St. Rupertu pri Celovcu; društvo je delilo otrokom opoldne hrano. Med otroci je siromašno dekle, ki se pred jedjo pokriža: to zadostuje, da jo počenejo in odreko nadaljno podporo »Prijatelj otrok« deluje seve tudi s časniki in knjigami. Izdaja list »Schul- und Kinderfreund« za družine, list »Sozialistische Erziehung« za učitelje, otrokom pa daje dve knjigi vsako leto, eno za božičnico, drugo za god. L. 1922. se je razdelilo 34.000 knjig. Na Dunaju ima društvo za otroke 9 domov, v Gradcu enega, na Koroškem Paulhof ob Milstatskem jezeru, najlepši je dom v Inomostu. Ponekod napravljajo otroške farme, meneč da se na kmetiji da bogve kaj pridelati ter rediti večje število otrok. Za potovanja ima Dunaj 7 prenočišč, Nižavstrijska 23, Zgornja 12, Štajerska 16, Solnograd 7, Koroška 2. V Schönbrunnu so ustanovili zavod, v katerem se naj vzgajajo izrečno socialistični vzgojitelji in vzgojiteljice.

Odkod ima društvo ogromne vsote, ki so za vse to potrebne. L. 1912. so dale strokovne zveze 60 milijonov kron, polagoma so začeli pobirati od vsakega organiziranega delavca 1% njegove plače; 900.000 delavcev je strokovno organiziranih — in v teh strokovnih zvezah je morebiti še večina krščanskega mišljenja — vsak zasluži na teden počez 18 šilingov: to bi dalo 8 milijonov šilingov! Velike prispevke dobiva društvo tudi iz takozvane »Fürsorgeabgabe« od mest, ki so v socialističnih rokah. Tako se je na Dunaju prisililo tudi krščansko ljudstvo, da prispeva za socialistične namene, in vlada nima moči, da bi to zabranila. Sociologi opozarjajo na protislovje, ki je v tem, da na eni strani socialna demokracija dela s toliko vnemo za blagor otrok (?), na drugi pa navaja ženske, odklanjati materinstvo.

Socializem nikakor več ne skriva svojih namer; odpravi naj se družina. »Otroške usode naj več ne določuje družina, marveč močerna organizacija (socialistična seve). Treba ustvariti proletarske vzgojne organizacije, treba se je boriti za šolsko reformo in ustvariti šolo, ki odgovarja duhu časa.« (Soz. Erziehung 1921, 15. Aug.) Saj bi nihče ne imel nič proti temu, če ustvarjajo socialisti organizacijo za svoje otroke, in škofje bi bili morda takoj pripravljeni privoliti v ločitev šole po vzorcu Holandije. A tega seve socialna demokracija ne mara. Krščansko svetovno naziranje obsoja državni šolski monopol, država nima pravice, siliti otroka v svoje šole.

Socialna demokracija pa želi tudi tu vpostaviti svojo diktaturo, kajti ni je bolj nasilne organizacije na svetu kakor je socialistična.

»Prijatelj otrok« polagajo poseben pomen na mladinska potovanja. Seve, mladina rada potuje, hoče videti svet in nove ljudi. A stvar ima svojo senčno stran: V Lipi nad Beljakom je bil l. 1924. oddelek takih otrok, fantje in dekleta skupaj, seve. Ko so odšli, so zapustili šolsko poslopje grozovito onesnaženo. Ob Vrbskem jezeru so lani tudi nekateri gostilničarji sprejeli potne fante. Ves dan so hodili le-ti v plavalnih hlačah med gosti in delali kar skrajno neugoden utisk. Socializem vzgaja tudi s sportom svojo vojsko, češ: »Socializem se proti sili ne more braniti samo z besedami, mladina se mora utrditi, da v trenutku nevarnosti postane ljudska vojska.« (Soz. Erziehung 1923, str. 10.) Za pomen družinskega življenja je socializem slep. Na družino se »prijatelj otrok« ne ozira. — »Družinska vzgoja se je kot zlo podedovala in izvira iz kapitalističnega družabnega reda, v katerem je družina jedro države in skrbi za zasebno last.« (Soz. Revolution, 18. Jan. 1919.) Do zdaj je socialistično časopisje poročalo o »sijajnih uspehih, ki jih je baje imel socialistični pedagoški sistem v Rusiji, še danes se drznejo svetu sipati pesek v oči. A knjige, kakor Kramarčeva, bodo Evropi le odprle oči. Kramarčevi o ti vzgoji: »Prisiljeno medsebojno občevanje obeh spolov, čisto materialistična vzgoja, ki ne pozna nobenega čustvovanja, dozoreva grozne posledice na 12 do 14 letni mladini. S cinizmom, ki mu enakega na svetu ni, podpirajo boljševiki npravnstveno propast. Noseče 14 letne deklice dobivajo dvojno hrano, starše je na lakota in fizično in moralno strla.« (Kramar Russische Krisis 505.) Kako se popotniki zastrupljajo, pove Soz. Erziehung (1923, str. 163). »Popotne oddelke poučujemo: ječa, ki jo vidimo, nam daje priložnost, govoriti o novodobnih mučnikih, drug izgled so nam samostani, gradovi, norišnice.« Z eno besedo, dočim je krščanska vzgoja vzgajala otroke v ljubezni, ga socialistična v najbolj divjem sovraštvu.

Dokler se cerkev še ni ločila od države, pridejo seve socialistični otroci v šoli v stik z duhovnikom. V svojih zavetiščih pravijo otrokom, da je duhovnik »največji lažnik«. Božjo službo hočejo nadomestiti z nedeljsko slavnostjo, pri kateri se v okinčani dvorani nekaj primerne predava in pojo proletarske pesmi. Otrokom se prepoveduje hoditi k sveti maši. Govori se pri ti priložnosti o Goetheju, Roseggerju, Marksu i. dr. Izpodrinati hočejo cerkvene praznike. O božiču igrajo bajke in melodiji »Stille Nacht« so podložili proletarsko besedilo:

Stille Nacht, heilige Nacht,
ringsum Lichterpracht,
in der Hütte nur Elend und Not,
kalt und öde, kein Licht und kein Brot,
schläft die Armut aus Stroh
Stille Nacht, heilige Nacht,
Arbeitsvolk, halte Wacht,
kämpfe mutig mit heiliger Pflicht,
bis die Weihnacht der Menschheit anbricht,
bis die Freiheit ist da!

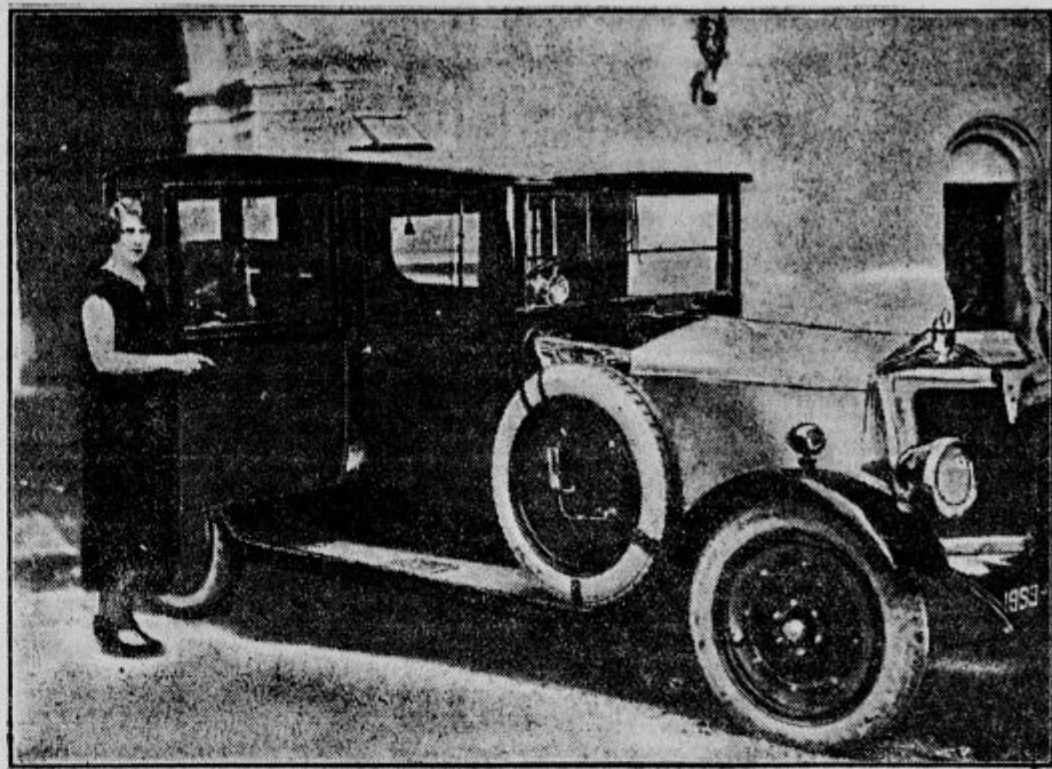
»Jugendweihe« imenuje slovesnost, s katero se naj mladina nekako vpelje kot bojevnika v proletarske vrste. Navadno se ta slavnost priredi ob koncu šolskega leta za otroke, ki stopijo iz šole. Ponekod se posnema birma s tem, da se dobe botri, ki otroku kaj podarijo. Marca meseca 1922 je pisal list Soz. Erziehung: »Svoje otroke hočemo vzgojiti v svobodne ljudi, ki se pred božjo postavo ne klanjajo.« — »Kar je bilo nekoč za trpina zaželjena tolažba (vera), je danes, ko je odprta pot do harmoničnega razvoja družbe, največja nevarnost.« (Soz. Erz. 1924, str. 92.) — »Odklanjamo vero kot da ona utrjuje npravnost, v svoji vzgoji hočemo npravnost podpreti s socialnim čustvovanjem.« (l. c. 94.) — »Vzgoja naj ne bo npravnost verska, marveč npravnost socialistična.«

O npravnosti ima socializem seve svoje pojme: pri izletih naj ima vsak fant svoje dekle in gledanje nagote menda npravno učinkuje na to mladež. Šola ob berlinskih vratih v Hamburgu javlja v svojem letnem poročilu: »V naši šoli se pleše, igra, se dekleta in fantje kopljejo skupno. Plavalne hlače nosijo, kjer se je treba ozirati na zunanji svet, sicer pa dobro brez njih izhajamo.« In posledice: množijo se že med otroci spolne bolezni, in Dunaj je moral lani prirediti za 150 takih otrok poseben paviljon. Šolarice se trumoma vsipajo po noči na ceste...

Otroci javno brez sramu zasramujejo duhovnika: »Gelobt sei Jesus — kriegst nix.« Duhovnika v celovških predmetjih še pozdravljajo; v mestu Steyr pa je predlanskim napadla tolpa šolarjev duhovnika, ki je šel sprevedit bolnika. V desetih letih bo odraslo, kar se zdaj vzgaja na Dunaju in drugod, mladina popolnoma brez vere, polna sovraštva in čisto razbrzdana. Dobimo tudi v Evropo »Komsomol«. In ne more se reči, da bi mi storili proti ti kugi, kar se mora storiti, ako naj se ne pokoplje vsa krščanska evropska kultura.

Na najlepši poti smo, da se vse temeljito zmaterializira, da se najširše mase oropajo čisto vseh duhovnih dobrin.

m. p.

ELENA, SOPROGA BIVŠEGA ROMUNSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA, PRED VOZ-NJO H KRONSKEMU SVETU PRI KRALJU.

Po širnem svetu

CESTE NA ANGLEŠKEM.

Anglija je dežela, ki je znala na prav srečen način izkoristiti nezaposlenost v najširših ljudskih masah. V kritični dobi, ko so druge države občutno obremenile svoje proračune z ogromnimi vsotami, ki so jih izplačevale v podporo nezaposlenih, je Anglija porabila vse delavske moči za zgradbo cest. Danes se že kaže bogata žetev te modre seve. Cesta za cesto se je zgradila in izročila prometu. Najgostejša cestna mreža je napravljena preko angleške dežele med Londonom in Manchestrom. Ali tudi druga mesta in kraji ob obrežju so zvezani z dobrimi cestami, ki so ali povsem nove ali popravljene. Načelo cestnega temelja je različno, kakršen je ravno svet. Nekatere ceste so gramozne, kakor naše, druge pa iz cementa, asfalta, betona ali iz železa in betona. Cement so rabili samo na trdih tleh; najprej so nasuli gramozo skoraj 40 cm na debelo, na to je prišla 30 centimetrov močna plast iz cementa, ki je pokrit 7 cm na debelo z asfaltom. Take ceste se razmeroma najuspešnejše grade in so najboljše za avtomobile.

Dosti več dela in denarja so stale ceste bližje Manchestra, koder so jih gradili po močvirnatem svetu. Tam so najprej mehko zemljo odkopali, jo nadomestili z gruščem in ga stlačili na nosnost 20 kg na vsak štirjaški centimeter. Potem šele so ceste izravnali, s približno 30 cm debelo betonovo plastjo. V jako prometnih krajih so pa vlagali v beton železne palice (železobeton). Širina cest se je ravnala po namenu. Kakor vsa znamenja kažejo, se bo avtomobilizem v dohodnosti bodočnosti silno razmahnil. Zato so gradili 25 do 30 metrov široke ceste, na katerih je določen 6 metrov širok pas za voze, 9 metrov širok pas za eventualno električno železnico, ob straneh pa hodnika, ki sta široka po 4 metre. Pri teh zgradbah so rabili Angleži pred vsem beton, zaenkrat na ta način, da bi ga lahko odstranili, če bi se ne obnesel. Dolžina takih izvrstnih cest na Angleškem znaša 60.000 km, od teh je dobrih šest desetih prvovrstnih, štiri desetine pa drugovrstnih. Poleg tega je še dosti cest, ki se še grade ali pa so šele v načrtu. Ena najlepših cest bo tista, ki bo držala iz Salforda v Conventry, za katero se ravno sedaj izdeluje načrt. Cesta bo tako izpeljana, da bo imela kar najmanj mogoče klancev in ovinkov.

Čisto jasno je, da bo imenitno izdelana cestna mreža silno dvignila razvoj avtomobilizma, ki bo neposredno vplival na procvitanje trgovine in industrije. In tako stoji Anglija pred najlepšo bodočnostjo, ki zasije angleškemu narodu po poštenem, pridnem delu, s katerim se je izvršil najtemeljitejši pogoj napredka — dobre, varne in trdne ceste. In pri nas? Slovenske dežele so se ponašale pred vojno z dobrimi cestami, danes so pa že tako razrdele in razorane, kakor na Turškem. In tako gre vse rakovo pot.

MUŽIK IN ŠOLA.

Časopis »Narodni učitelj« (Moskva), katerega urednika je Leninova vdova gospa Krupskaja, prinaša nad vse zanimive podatke vprašalnih pol, katere so bile razdeljene med kmete na Donu. Pole so bile nepodpisane, vendar pa moramo vpoštevati strah in previdnost vprašanih kmetov. Kljub temu so odgovori nenavadno pogumni: »Učenje mi je všeč, samo da ni treba učiti komunizma.« — »Zakaj učijo deco, češ, da so vaši starši bedaki in ni treba jim slediti?« — »Ni prav, da morajo učenci sneti križec. Saj stoji v ustavi, da je vsak svoboden, da moli, kakor hoče.«

Posebno težko občutijo kmetje od pravo veronauka. Le nekateri so odgovorili previdno, da »ne vedo, ali je Bog ali ni«, in torej ne morejo odgovoriti na tozadevno vprašanje. Večina pa piše: »Če nimamo vesti, je potreben strah pred Bogom.« — »Zakaj so odpravili pouk? Veronauk vodi človeka do

pravilnega življenja. Brez veronauka pa je razuzdanost.« Kmetom tudi ni všeč šolska avtonomija: — »Iz tega ne bo nič prida, da so vzeli učitelju vse pravice in imenujejo dajaki sami vodstvo in kontrolo za šolo.«

Dijaki kadijo, ne da bi se kdo za to brigal, preveč pojejo in plešejo. Posebno sovraštvo vzbuja ročno delo (risanje in kiparstvo) in pred vsem obvezna komunistična vzgoja. »Pionirji« (rdeči skavti) nič ne pomagajo doma pri delu in postanejo brezbožni. »Rajše ostanemo pri naši krščanski veri in bomo orali. Od našega žita živi 73 dežel, če pa bodo vsi pionirili, ne bo nič žita.«

Uredništvo lista priporoča z ozirom na te odgovore »jako previdno agitiranje med kmeti brez odkritih napadov na Boga. Učitelji naj poglobijo materialistično razlago naravnih pojavov: suše, dežja in slično, toda naj ne zasmehujejo očito obredov in vere.«

POSŁANIK BREZ STREHE.

Vlada Kemal-paše je nedavno uradno vprašala angleškega poslanika v Carigradu, zakaj se ne preseli v Angoro, kakor so to storili drugi njegovi tovariši. Angleško ministrstvo zunanjih zadev je odgovorilo, da je dobil poslanik navodila, naj počaka, dokler mu ne bodo zgradili v Angori posebne hiše. Poslanik je namreč že bil v Angori in je hotel bivati v svojem spalnem železniškem vozu, ki so ga zapeljali na slep tir. Toda zgodil se je neprijeten »nesporazum«. Ko se je namreč vrnil nekoč poslanik pozno zvečer od kosila pri nekem ministru, ni več našel svojega vagona, ki je odpotoval. Turki so se sicer oprostili in obljubili, da se to ne ponovi. Angleži pa se vendar bojijo, da se sličen »nesporazum« ne ponovi vsakokrat, kadar bodo zahtevali Turki zase mosulske petrolejske vrelce.

LONDON PROTI FLORENCI.

Znani umetnostni zgodovinar sir Edw. Guelton je neusmiljeno napadel v noveletnem »Observeru« mestni svet v Firenci, ker je baje sklenil podreti starinski »Ponte Vecchio« in ga nadomestiti z novim širokim mostom. »Mesto, ki mu je tramvaj čez reko Arno dražji kakor starina, je gnezdo sramotnega vandalizma«, je napisal Guelton. Napadal pa je pod to krinko le londonski magistrat, ki hoče nadomestiti znani »Bridge of Waterloo« (vaterloški most) z novim, ki bi zadostoval velikanskemu prometu. Pisatelj namreč ni hotel preveč razžaliti rojakov z neprikritim napadom.

Zato pa je strašno razžalil nedolžne Florentince. Mestni magistrat je poslal ogorčen protest britanskemu konzulu. Nihče ne misli razušiti »Ponte Vecchio« in 900 m od njega bo zgrajen novi most. »Firenca ne pusti propasti nobenega spomenika in izda letno zelo velike vsote za popravila.«

Na ta način si je preskrbel »Observer« dobre levite za londonske mestne očete.

GLASOVIR, KI POJE

Profesor petrograjskega elektrotehnične nizeciji življenja v Zed. državah. L. 1920. so striral na glasovir, ki govori in poje. Izumitelj je dognal po dolgem preiskovanju natančno vrsto zračnih valov, ki odgovarjajo samoglasnikom v ruski izgovorjavi. Vse ostalo je bilo lahko doseči z električnimi sprejemalci. Pri zadnjem plesu v tem institutu so priklopili študenti vse obločnice sosednih ulic na poslopje instituta, kjer je deloval glasovir z električnimi sprejemalci. Vsaka obločnica je pela kakor najboljši gramofon! Iz ene je grmel Saljapin, in druge znana ciganska pevka Vjaljeva itd. Milica je morala posredovati pri gneči, ki je nastala na ulicah vsled splošne radovednosti. — »Krasn. Gazeta«.)

Pridobivajte novih naročnikov!

Gospodarstvo

Zadružni davek pri državnih nabavah.

Dne 1. januarja 1926 je minulo pet let odkar se je začel po členu 70, točka 3, uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbencev od 5. decembra 1920 pobirati pri državnih nabavah 1% zadružni davek.

Ker je bila z isto uredbo določena za pobiranje tega davka le doba petih let, opozarjamo vse trgovce, obrtnike in druge dobavitelje, da preneha od 1. januarja 1926 veljati določba zgoraj omenjenega člena uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbencev. Od tega dne se ne sme več pri izplačilu iz državne blagajne na račun državnih nabav zadrževati enodstotni zadružni davek. Vse trgovce in obrtnike opozarjamo, da preneha pobiranje zadružnega davka šele za one nabave, ki se bodo izvršile po pogodbah, sklenjenih v dobi po 1. januarju 1926. Za nabave, ki se bodo izvršile po pogodbah, sklenjenih do 31. decembra 1925, pa se mora pri izplačilu pogojene vsote zadržati ozir. odtegniti tudi še zadružni davek.

Pri pogrebu tega popolnoma nepotrebne davka se lahko Slovenija nekoliko odahne. Trgovcem in obrtnikom bo dobro znano, kolikokrat jim je ta davek požrl še oni mali čist dobiček, ki bi ga bili pri dobavi za državne urade eventuelno imeli.

Končno pa moramo prositi našega finančnega ministra, da nam predloži celokupni obračun zadružnega davka, ki ga je 5 let pridno in marljivo nabiral. Ta davek je bil namenjen kakor je znano v kreditno podporo nabavljajnih zadrug državnih nameščencev.

Centralna zveza nabavljajnih zadrug državnih nameščencev v Belgradu je sicer res deležna v obilni meri tega zadružnega kredita. A vsa kredita tudi vedno ne more dobiti. Zato ima Centralna zveza zelo velike sitnosti, preden iztisne od finančnega ministra ves kredit, ki gre po gori citirani naredbi nabavljajnih zadrugam za državne nameščence.

Vsekakor je zelo zanimivo, da so te nabavljajne zadruge v Sloveniji bile do danes le malo deležne gori omenjenega kredita. Seveda je ta kredit vedno odmerjen po zadružnih pravilih strogo po jamstvu vsake posamezne zadruge. Tako ima n. pr. ljubljanska nabavljajna zadruška današnja jamstva s članskimi deleži za 900.000 Din. Centralna zveza pa dovoljuje zaenkrat ljubljanski zadrugi samo 400.000 Din kredita namesto 900.000 Din. In ta kredit tudi ni bog ve kaj vreden. Kajti kreditira se le do gorenje vsote, oziroma do kake druge vsote le za dobavo blaga (blago se da na up), ki se ga naroči pri Centralni zvezi v Belgradu. S tem je pa našim slovenskim nabavljajnim zadrugam državnih nameščencev pomagano ravno toliko kakor nič. Kako naj pa naše zadruge naročujejo blago iz Belgrada, če pa velja blago vsled voznih stroškov več, kakor če bi se isto blago dobavilo iz bližnjih krajev! Ker pa naše slovenske nabavljajne zadruge niso deležne zadružnega kredita v gotovini, dasiravno je Slovenija plačala sama mnogo milijonov zadružnega davka tekom zadnjih petih let, zato naše slovenske nabavljajne zadruge propadajo ali pa komaj životarijo.

Pripomniti pa še moramo k našim gorenjim izvajanjem, da mora vsaka naša zadruška plačevati od kredita v blagu 5 odstotne obresti Centralni zvezi, katere za par mesecev običajno niti trgovci ne zahtevajo. Vprašamo torej našo vladu, čemu je Slovenija plačevala 1% zadružni davek in čemu so l. 1920. pla-

čali vsi državni uslužbenci v Sloveniji po 200 dinarjev za nabavljajne zadruge? To hočemo vedeti!

Vinski sejem in razstava v Gornji Radgoni. Vinarsko društvo za gornjeradgonski okraj priredi 7. in 8. februarja v prostorih posojilnice tik kolodvora v Gornji Radgoni svoj prvi vinski sejem, zvezan z vinsko razstavo. Zanimanje, tiče se naše prireditve, je izredno veliko, posebno v krogih gostilničarjev in vinskih trgovcev. K prodaji je prijavljenih približno 200 raznih vrst z več tisoč hektolitrov. Večinoma pridejo vpoštev vina iz gornjeradgonskega okraja, katere se odlikujejo kakor znano z dobrim okusom in lepo harmonijo. Pridelek leta 1925 je bil v tukajšnjem okraju po kakovosti in množini sodeč napram drugim krajem Slovenije zelo dober; glede tega se še danes ponujajo interesentom dobre kvalitete v velikih množinah po mnogo nižjih cenah nego v drugih krajih.

Program gospodarskega kongresa v Ljubljani. Na seji tajnikov zbornice iz cele države je bil dne 21. januarja t. l. v Zagrebu določen za konferenco gospodarskih zbornic, ki se začne v Ljubljani 25. junija t. l., sledeč program: 1. Naše narodno gospodarstvo in naša plovba. 2. Uprava pomorske plovbe. 3. Naša zunanja in trgovska politika v zvezi z interesi pomorske trgovine: carinska, železniška tarifa politika, prosta pristanišča, pristaniške takse, javna skladišča. 4. Razvoj naše pomorske trgovine, subvencije, ladjedelstvo, izgradba pristanišč, obalna plovba in prekomorska plovba.

Za propagando naših prirodnih lepote. Ker se je v zadnjem času pokazalo, da trosijo domači ljudje svoj denar v inozemskih zdraviliščih, letoviščih in kopališčih ter bi bilo neobhodno potrebno, da se upozna širša javnost z domačimi naravnimi lepotami, ki so mnogim še neznane, se je ustanovil konzorcij, ki bo s pomočjo ministrstva narodnega zdravja in ministrstva za socialno politiko začel izdajati v Zagrebu »Revijo za propagando prirodnih lepote, zdravilišč, kopališč, letovišč in izletišč Kraljevine SHS«, ki bo imel namen, da vse nižje sloje naše države informira popolnoma točno in brez katerihsibodi stroškov o vseh pogojih in cenah posameznih zdravilišč in letovišč. Revija, ki bo v začetku izhajala v 5000 izvodih, se bo poslala vsem javnim lokalom, kavarnam, hotelom in ko se pozneje naklada poveča, se bo poslala tudi posameznikom brezplačno. Revija bo izhajala samo v spomladanskih in poletnih mesecih, v začetku vsakega meseca, to je pred sezono in za čas sezone, potemtakem pet mesecev v letu, počenši od 1. maja do vključno 1. septembra. Redakcija in uprava revije se nahajata v Zagrebu, A. Ulica 12 (parter).

Svetovna produkcija železa in jekla. Iz vsakoletne statistike »Iron Trade Review« je posneti, da je lani zanašala produkcija surovega železa na celem svetu 75 milijonov ton napram 67 milijonom leta 1924. In 77 milijonov leta 1913. — Produkcija jekla je bila v lanskem letu 89 milijonov ton, v predlanskem 77 milijonov in pred vojno leta 1913. 75 milijonov ton. Nadalje je razvidno, da je lani sama Unija producirala 47% vsega železa in 51% vsega jekla na svetu. Za Unijo slede Nemčija in Francija. Anglija je šele na četrtem mestu.

Kupi srečko v korist naših študentov!

Borza

Dne 22. januarja 1926.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.90 zaklj. (7.895—7.995) Berlin 13.40—13.50 (13.409—13.50), Italija 227.175—229.575 (227.05—229.45), London 278.80—275.80 (278.78—275.78), Newyork 56.134—56.734 (56.143—56.743), Pariz 211.50—215.50 (210—214), Praga 166.53—168.53 (166.53—168.53), Dunaj 7.907—8.07 (7.906—8.006), Curih 10.8825—10.9625 (10.8816—10.9516).

Curih. Belgrad 9.175 (9.175), Budimpešta 72.60 (72.60), Berlin 123.30 (123.20), Italija 20.90 (20.90), London 25.1775 (25.1725), Newyork 517.45 (517.75), Pariz 19.40 (19.45), Praga 15.325 (15.325) Dunaj 72.90 (72.90), Bukarešt 2.275 (2.30), Sofija 3.50 (3.325), Varšava 72.50 (72.50), Bruselj 23.50 (23.50).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5575, Kodanj 176.56, London 34.50, Milan 28.63, Newyork 709—711, Pariz 26.56, Varšava 28.60. Valute: dolarji 711, angleški funt 34.44—60, francoski frank 26.60—90, lira 28.55—65, dinar 12.52—12.52, češkoslovaška krona 20.20.

Praga. Devize: Lira 136.30, dinar 59.50, fr. frank 126.67, funt 164, dolar 33.60.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76.50—77.50, vojna odškodnina 208 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 202, Ljublj. kreditna 210 den., Merkantilna 100—104, Prašedion 964 den., Slavenska 49 den., Kred. zavod 175—185, Strojne 125 bl., Trbovlje 334—312, Vevče 110 den., Savbna 100—110, Sešir 115 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76.50 den., agrari 44—45.50, vojna odškodnina 313—313.75, januar 312—315, februar 288—291, Hrvatska 27.50 zaklj., Hrv. esk. 121—122, Kre¹ 133—135, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 108—110, Prašedion 965—977, Ljublj. kreditna 210 den., Slavenka 50 den., Srpska 144—146, Narodna banka 4350 zaklj., Sečera 395—400, Nihag 35 bl., Gutmann 310—335, Slavex 150—155, Slavonija 42—43, Trbovlje 340

den., Vevče 110 den., Narodna šumska 12 zaklj., Brod vag 67.50 zaklj.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 682.000, Zivno 729.000, Alpine 262.000, Greinitz 126.000, Kranjska industrijska 310.000, Trbovlje 435.000, Hrv. esk 141.000, Leykam 151.000, Jugobanka 131.000, Hipobanka 78.000, Avstr. tvor. za dušik 205.000, Gutmann 105.000, Mundus 950.000, Slavonija 51.100.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastova drva, 1 m dolž, suha, fco naklad, post. 5 vag. 17.40—17.40, zaklj. 17.40, hrastovi plohi, neobrobjeni, 60, 70, 80, 90, 100, 120 mm (največ od 60, 80, 120 mm), 2-3 = 1, 1-3 = 11, dolž od 3—5 m, šir od 20 cm napr. media 80 cm, fco vag. Postojna tranz. 1 vag. 1100—1100, zaklj. 1100, deske, smreka, jelka, 20 mm, 1, 11, z malo 111, 4 m, media, najmanj od 25 cm, fco vag. Postojna tranz. 1 vag. 500—500, zaklj. 500. — Zito in poljski pridelki: Pšenica 76, 2%, fco vag. bačka post. 312.50 bl., koruza stara, fco vag. bačka post. 165 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. slavonska post. 150 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. Postojna tranz. 2 vag. 183—183, zaklj. 183, koruza, času primerno suha, kval. gar., fco vag. slavonska post. 2 vag. 120—120, zaklj. 120, koruza, času primerno suha, fco vag. bačka post., za 11, 125 bl., koruza, času primerno suha, fco vag. bačka post., za 111 130 bl., koruza, času primerno suha, fco vag. bačka post. za 1 V. 135 bl., koruza, času primerno suha, fco vag. bačka post., za V. 140 bl., oves slavonski, reštan, fco Postojna tranz. 220—225, ječmen 66-67, pa. Ljubljana 235 bl., ječmen, zaduhel, krmilni, fco Ljubljana 200 bl., ajda domača, fco vag. slov. post. 200 bl., ajda poljska, jugoocarinjena, fco jugomeja 262.50 bl., rž 73 kg. glas. vzorca, fco vag. bačka post. 212 bl., rž domača, fco vag. slovenska post. 225 bl., proso domače, fco vag. slov. postaja 215 bl., proso glasom vzorca, fco Ljubljana 200—225, otrobi pšenični, drobn, fco vag. Ljubljana 1 vag. 140, zaklj. 140, ječice, zlatorumene, fco vag. dol post. 250 den. — Gradbeni material: la Portlandcement »Salona-Tour, fco vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg 40 bl., v panirnatih vrečah po 50 kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 blago.

Vremensko poročilo

dne 22. januarja 1926.

Kraj	Cas	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga v %	Veter	Oblac. nosi	Padevine v mm
Ljubljana	7	761.7	— 5.9	90	sev. vzh.	3/4	0
	14	764.4	— 1.4	89	sev. vzh.	3/4	—
	21	769.5	— 3.8	86	vzhod	3/4	—
Maribor	7						megla
Zagreb	7	762.1	— 3.0	96	jug	3/4	0
Belgrad	7	759.1	0.0	88	vzhod	3/4	0
Sarajevo	7	760.2	— 5.0	90	zahod	4/4	1
Praga	7	763.7	— 5.0	—	sev. zah.	4/4	2

Barometer je reduciran na morsko gladino.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

PETER PIRC

pekovski mojster

danes ob 8 zvečer v starosti 62 let previden s svetimi zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo popoldne ob 4 iz hiše žalosti na Sv. Petra cesti k sv. Križu.

V Ljubljani, 22. januarja 1926.

Uršula Pirc roj. Keršič,

soproga.

Marija Skušek, Pavla Svetek,

hčerki.

Vsi vnuki in vnukinje.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Osmo poglavje.

Kako je sedaj na Novi Zelandiji.

Glenarvan bi se bil rad takoj odpravil na pot ob obali proti Aucklandu, ne da bi tratil dragoceni čas. Toda že rano jutraj se je nebo prevleklo s sivimi oblaki in proti enajsti, ko so bili že na suhem, so se hlapi združili v silno ploho. Tako je bilo nemogoče podati se na pot. Treba je bilo poiskati si zatočišča.

Wilson je o pravem času izteknil votlino, ki so jo izdolbili viharji valovi v bazaltovih stenah obrežja. Tja so se zatekli popotniki z orožjem in živili. V votlini so našli vse polno posušene morske trave, ki jo je bilo morje naplavilo. Tako jim je dobra sreča preskrbela udobno posteljo, ki jim je zelo prav prišla. Pri vходу v jamo so zanetili iz suhljadi ogenj, ki jih je ogrel in jim posušil premočeno obleko.

John je upal, da bo trajanje tega potopnega naliva v obratnem razmerju z njegovo silo. Zmotil se je. Ura za uro je minevala, a zunaj je še vedno lilo kakor iz škafa. Proti poldnevu je veter postal le še silnejši in z njim tudi nevihta. Tako nagajivo vreme bi razburilo celo najbolj potrpežljivega človeka. Pa kaj jim je storiti? Voza nimajo, kako naj se podajo na pot v takem nalivu? Sicer pa so vedeli, da bodo po par dneh že v Aucklandu. Poldnevna zamuda sem ali tja, kaj bi moglo to neki pomeniti, da le uidejo divjakom.

Ko so bili tako prisiljeni, da čakajo, je nanesel razgovor na vojno, ki je tedaj divjala po Novi Zelandiji. Da more bravec razumeti in presoditi težaven

položaj, ki so vanj zabredli popotniki z Makarije, mu moramo razložiti vso zgodovino krvave vojne na otoku Ika-Na-Mavi.

Odkar je pristal Abel Tasman dne 16. decembra 1642 v Cookovem zalivu, so evropske ladje pogosto obiskavale Novo Zelandijo. Vendar so Novozelandci ostali svobodni na svojih dveh otokih. Nobena evropska sila ni pomislila na to, da bi si prilastila važno otočje, ki obvladuje Tiho morje. Samo misijonarji, ki so prihajali oznanjat v divje kraje blagovest in krščansko omiko, so se nastanili na Novi Zelandiji. Vendar so nekateri izmed njih, posebno anglikanski, začeli utirati pot tujemu gospodarstvu. Premeteno so prevarili novozelandske poglavarje, da so podpisali pismo, naslovljeno na angleško kraljico Viktorijo, in jo v njem naprosili, naj jih vzame v zaščito. Toda najpreudarnější med njimi so takoj zaslutili, kaj se skriva za to zaščito. Potem ko je eden od njih vtisnil na pismo znamenje svojega teoviranja, je spregovoril te-le preroške besede: »Izgubili smo svojo deželo; odslej ne bo več naša; kmalu pride tujec in mi bomo njegovi sužnji.«

In res je pristala dne 9. januarja 1840 v Otaškem zalivu korveta Herald. Njen poveljnik, kapitan Hobson, se je izkrcal na severnem novozelandskem otoku Ika-Na-Mavi pri vasi Korora-Reka. Povabil je domačine, naj se zbero v protestantski cerkvi. Tam jim je prečital pravice, ki jih ima angleška kraljica do Nove Zelandije.

Dne 15. januarja so bili poklicani vsi zelanski prvaki v »prestolico« angleškega namestnika, v vasico Paja. Kapitan Hobson jih je skušal pripraviti do tega, da bi se mu podvrgli. Dejal jim je, da je kraljica poslala vojske in ladje, ki jih bodo ščitili, da jim pušča vse njihove pravice in svoboščine. Vendar pa bo morala njihova zemlja postati last kraljice Viktorije, ki jo ji morajo prodati.

Večina prvakov je bila mnenja, da je to varstvo predrago, zato se niso hoteli ukloniti. Toda obljube in darovi so imeli na divjo naravo Novozelancev večji vpliv kakor pa slovesne besede kapitana Hobsona. Tako so pritrdili angleškemu predlogu. In kaj se je godilo od tistega leta 1840. pa do danes, ko je Duncan zapustil Clydski zaliv? Nič takega, česar bi gospod Paganet ne vedel in ne mogel povedati tovarišem.

— Gospa, je odgovarjal na vprašanja gospe Helene, ponoviti vam hočem, kar sem že parkrat omenil tovarišem, da so namreč Zelandci pogumno in svobodoljubno plemo. Res je, da so se dali za hipec prevariti, toda nato so zgrabili za orožje in se le korak za korakom umikali prodirajočim Angležem. Maorski rodovi so organizirani kakor v starih časih škotska plemena. So kakor velike družine, ki priznavajo prvenstvo poglavarja. In glavar se zaveda svojega dostojanstva ter zahteva neomejeno pokorščino. Pripadniki maorskega plemena so ponosni in pogumni; nekateri so visokorasi in gladkih las, podobni Maltežanom ali bagdaskim Židom, drugi zopet manjši kodrolasci, podobni mulatom, vsi pa so čvrsti, ponosni in bojevit. Imeli so slavnega glavarja Hihi po imenu, ki je bil praveči maorski Vercingetorix. Ne boste se čudili, da imamo baš na Ika-Na-Mavi večne vojske, zakaj tu je znano plemo Vajkatov, ki jih William Thompson navdušuje za boj za rodno grudo.

— Kaj niso Angleži gospodarji najvažnejših točk na Novi Zelandiji? je vprašal John Mangles.

¹ Cezar pripoveduje v svojih galških spominih, da je ponosen Ga'ec, Vercingetorix po imenu, združil vse galske rodove v boj proti Rimljanom.

(Dalje sledi.)

Priporočamo »Mohorjene knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Krizev pol. Roman. 5. zv.: Krcz Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadržna na grmadi, povest. 7. zv.: Ološki postržek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

Dragoceno darilo za vse

Čudi nam daje mati zemlja v zdravih zeliščih, katere rodi v naš blagor. Iz takih koristnih zelišč je sestavljeno že 27 let priljubljeno domače sred-

stvo: Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Kakor že v času naših dedov, tako se hvali tudi sedaj kot zanesljiv ublažitelj bolečin pri reumatizmu, v križu, trganju v udih in glavi, ter pri zobobolu. Odlično služi pri utrujenosti in onemoglosti, krepi in osvežuje mišičevje in živce ter kljubuje hladnemu

zraku. Pomešan z vodo je prijeten za grgranje, za vrat in grlo. Izvrsten kosmetikum! Odznotraj in odzunaj je močnejši in večjega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki spec. steklenici za 63 Din, 12 dvojn. ali 4 velike spec. stekl. za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 vel. spec. steklenic

za 250 Din, že obenem z zabojem in pošt. vred razpošilja po povzetju ali proti plačilu naprej lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 134 Hrvatsko. — Posamezne steklenice Elsafluida po znižani ceni 9 Din v lekarnah in sorod. trgovinah

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon šte. 980.

UNDERWOOD

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakovi

Vajenca z dežele, za stavb. ključničarstvo, sprejme Valentin LOTRIČ, Ljubljana, Tržaška cesta 11. 297

Zagovodja

z večletno in zadovoljivo prakso, ki je izurjen v dobri izrabi lesa, v dobri organizaciji delavstva ter v vzdrževanju reda, dobi službo na parni žagi v CRNEM LUGU pri Delicah. — Ponudbe na naslov KAJFEZ & HEINRIH, Sušak. 446

Vajenca

zdravega, krepkega, za medicinsko obrt, s hrano v hiši, sprejem. Naslov v upravi lista pod: 434.

Boljša sobarica

z letnimi spricavali, koja zna fino perilo prati in likati, se išče za takoj. — Dopisi: VLASTELINSTVO Kutjevo pri Požgi, Slav.

Trg. pomočnik

vojaštine prost, se sprejme v večjo špecerisko trgovino v Ljubljani. — Ponudbe pod: »Trgovski pomočnik« šte. 427 na upravo »Slovenca«.

Carin. deklarant

z daljšo prakso v kolonialni stroki, se sprejme v večjo importno trgovino v Ljubljani. — Ponudbe pod: »Import« šte. 428 na upravo »Slovenca«.

Iščem službe

kot STREŽNICA k bolnikom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 429.

HLAPCA h konjem,

vajenega kmečkega dela, sprejme takoj Franjo Grobovec, Novo mesto 89.

Sobarico sprejem

ki zna nekoliko šivati. — Ponudbe pod šifro: »Sobarica« št. 480 na upravo.

Šofer z 2letno prak-

so, izučen ključničar, zmožen samost. popravila, išče službe. — Naslov v upravi št. 466.

Zelo dobičkanosno

ZASTOPSTVO

oddaja velika inozemska trdka agentom, zastopnikom itd. — Dopise pod: »Ohne Kapital und Vorkenntnisse« na Piras A. G., Praga, Jindřišská št. 18, CSR 483

BLAGAJNO

registrirko, že rabljeno, a dobro ohranjeno, novejši sistem, kupimo. — Ponudbe upravi lista pod šifro »Dobro in nov sistem« šte. 479.

Lokal

na prometnem kraju, se odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 423.

ZLATO in SREBRO

kakor tudi zlati in srebrni kovani denar, briljante in bisere kupujem po najvišjih dnevnih cenah! R. ALMOSLECHNER, zlatar in juvelir, Celje, Prešernova ulica 1.

Naprodaj mlin in žaga.

Dne 26. januarja 1926 ob 10 dop. se bo prodala na javni SODNI DRAŽBI pri sodišču v Kočevju parna žaga, mlin, stanov. hiša in gosp. poslopje z zemljiščem (okrog 4 orale) v GOTENICI. — Celo posvetje je cenjeno na Din 42.450-20, najmanjši ponudek znaša Din 26.162—, vadij pa znaša Din 4249-52.

SOBA se odda.

— Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 430.

KLAVIR (kratek rujav) za nizko ceno naprodaj. Naslov v upravi: št. 467.

ŠTEDILNIK se proda dobro ohranjen. — Kamna gorica 13, p. št. Vid n. Lj.

LEPO OPRAVO

kupim za DELIKATESNO trgovino, v dobrem stanju. — Ponudbe upravi lista pod: »Delikatesa«.

Razprodaja

starin. umetn. stvari kakor: podobe slikarskih umetnikov, gobelini, star. pohištvo, porcelan-fajanse itd., se razprodajajo še do 28. januarja na gradu Dvor »Weixelstein« pri Radečah. — Postaja za brzovlak Zidani most.

V NAJEM SE DA

pod ugodnimi pogoji TRGOVINA z meš. blagom, trafiko in prodajo poštnih ter drž. vrednotic. Interesentje samskega stanu imajo prednost. — Oglasi pod »Gorenjsko« št. 412 na upravo lista.

Majhna hiša

z dvema stanovanjema, v mestu na Štajerskem, naprodaj. Zraven je velik vrt; pripravo za vrtnarja ali obrtnika. — Naslov v upravi lista pod št. 437.

Zaradi odpotovanja

SE PRODA: pohištvo in razna sobna ter kuhinjska oprema, kakor tudi drugi predmeti, n. pr. slike, lestenci, koncertno pianino itd. — Vpraša se v Dalmatinski ulici 5, II. nadst.

Steklena

strešna opeka

je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Odda se takoj

v našem v novozgrajeni enonadstropni hiši, cirka 12 km od Ljubljane, v prometnem kraju, več lepih prostorov, primerni za trgovino ali obrt, in več stanovanj. — Poizve se v upravi lista pod št. 445

Svetovna panorama

Južna Rusija

— Krim —

Slikovite gorske pokrajine. 481

PERJE!

kokoške, purje, račje, gosje in gosji PUH, prodaja in razpošilja po najnižji ceni

E. VAJDA

Čakovec, Medjimurje

STAMPILJE
T. RABIČ
Ljubljana
KOLODVORSKA UL. 28

KOKS - ČEBIN

Wollowa ulica 1/II. — Telefon 65

Želez. blagajna

prodajalniška oprema, izločbene omarice in peč radi selitve poceni naprodaj. — F. MERŠOL, Mestni trg 18, Ljubljana.

Majhno POSESTVO

dobičkanosno, pri Sevnici ob Savi, 15 min. od postaje: 2 vinograde, gozd, njive, travniki, zasajeni s sadjem plem. vrst, naprodaj. — Naslov in natančna pojasnila daje A. Šramelj, žel. in pos., Sevnica o. S.

Preklic.

Preklicujem nerosnične besede, ki sem jih govorila o Ivani KAC iz Sp. Hudinje pri Celju. 472

Marja Kukovec, istotam.

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le **Stoewer** za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA

L. BARAGA, Ljubljana
SELENBURGOVA ULICA 6/I
Telefon šte. 980.

418

E 358/25—21

Dražbeni oklic.

Dne 22. marca 1926 ob 9. uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču, v sobi št. 20, DRAŽBA nepremičnin:

Vlož. št. 220, kat. obč. Dražiči, cenilna vrednost 362.578 Din, najmanjši ponudek 242.400 Din.
Vlož. št. 183, kat. obč. Slamna vas, cenilna vrednost 3000 Din, najmanjši ponudek 2000 Din.
Vlož. št. 151, kat. obč. Krasinc, cenilna vrednost 7885 Din, najmanjši ponudek 5390 Din.

Vlož. št. 56, kat. obč. Rosalnica, in 625, kat. obč. Dražiči, cenilna vrednost 47.467 Din, najmanjši ponudek 37.050 Din.

K nepremičnini vlož. št. 56, kat. obč. Rosalnica, spadajo sledeče pritlikline: električni motor z žago in mlinom v cenilni vrednosti 62.100 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem nalogu pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Metliki.

Okrajno sodišče v Metliki, odd. II.,
dne 6. januarja 1926.

=====

„SLOVENE“

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar

naložen denar, ki

ga inserent izda

najbolj razširjenem dnevniku.

Veliki ali

pa tudi v

priprosti

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,

ali pa misli kaj kupiti, je

„Slovenec“ za insercijo

ob vsaki priliki najbolj

za oglase

v tem med na-

šim ljudstvom

po deželi naj-

bolj razširjenem dnevniku.

Vsak oglaš, pa bodisi v

veliki ali

pa tudi v

priprosti

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,

ali pa misli kaj kupiti, je

„Slovenec“ za insercijo

ob vsaki priliki najbolj

najbolj

priporočljiv!

=====

Stoječi les na Plešivcu

ki gravitira na Kamnik, nudi v prodajo po ofertni licitaciji

Uprava gornjegrajskih posestev ljublanske škofije

v Marijinem gradu pošta Mozirje.

Množina bo precej velika, vendar ne bo preseгла mase od m^3 10.000. — Točna množina se bo določila šele oblastveno. — Ponudbe naj se pošilja v zaprti kuverti do najkasneje 30. januarja 1926, koje naj vsebujejo:

- 1) da je kupec za celo množino, ki bo določena.
- 2) ceno za m^3 bodisi na vse, ali za poedine debelostne razrede.
- 3) plačilni obroki, garancije, eventuelno predplačila.
- 4) Izjava, da so mu znane uzance, s kojimi gozdarsko osobje imenovane uprave izroča les ter da se z istimi strinja in da se bo točno držal navodil in predpisov gozdarskih organov glede načina sečnje.

Poravnajte naročnino!

Umrli je danes ob pol 11. uri dopoldne naš dobi in ljubi oče, stari oče, praded in tast, gospod

phar. mag. Aleksij Roblek

lekarnar in posestnik, častni meščan in bivši župan radovljški.

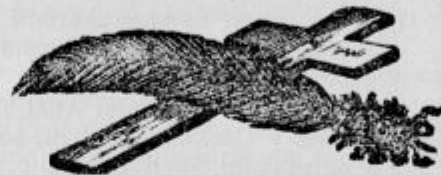
Pogreb se vrši v nedeljo 24. t. m. ob tričetrt na tri popoldne iz hiše žalosti, na mestno pokopališče v Radovljici.

Sv. naše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra v Radovljici.

Sporočamo to žalostno vest vsem stanovskim tovarišem in številnim prijateljem blagopokojnika proseč jih, da mu ohranijo blag in dober spomin.

Radovljica, dne 22. januarja 1926.

ŽALUJOČI OSTALI

Mestna hranilnica v Radovljici javlja pretužno vest, da je njen soustanovitelj in dolgoletni, za procvit zavoda prezasluzni predsednik, gospod

Aleksij Roblek

lekarnar, posestnik i. t. d.

danes ob 11. uri preminul.

Ohranimo velezaslužnemu pokojniku trajen in časten spomin!

Radovljica, dne 22. januarja 1926.

Upravni svet.